

Bárczay Anna Városi Óvoda

Bárczay Anna Városi Óvoda Pedagógiai Programja

a tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálása alapján

4243 Téglás, Kossuth u. 72/a

Intézmény OM-azonosítója 030844	Készítette Szabó Mónika óvodavezető
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
50-004(II.09)/2016. határozatszámom elfogadta nevelőtestület nevében aláíró pedagógus	Véleménynyilvánítás Szülői Szervezet elnöke
50-005(II.09)/2016. határozatszámom jóváhagyta óvodavezető ph.	
Egyetértését kinyilvánító Fenntartó nevében Czibere Béla polgármester	
Hatályos:	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.teglas.hu	
Verziószám	
Iktatószám	

Tartalom

1. Helyzetelemzés	4.	oldal
2. Konceptió	7.	oldal
2.1. Gyermekkép	7.	oldal
2.2. Óvodakép	7.	oldal
2.3. Célunk	8.	oldal
2.4. Feladatunk	8.	oldal
2.4.1. Az egészséges életmód alakítása	8.	oldal
2.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	14.	oldal
2.4.3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása	20.	oldal
2.4.4. Milyen legyen a téglási óvónő- elkötelezettsége, és szakmai felelősségvállalása a szakmai fejlődésért	22.	oldal
2.5. Alapelveink, értékeink, specialitásaink	24.	oldal
2.5.1. Alapelveink az óvodai neveléshez és tevékenységi formáihoz		
2.5.2. Specialitásaink		
2.5.2.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek		
2.5.2.1.1. Sajátos Nevelési Igényű gyermek		
2.5.2.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek		
2.5.2.1.3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek		
2.5.2.1.3. Kiemelten tehetséges gyermek		
3. Tartalmak	41.	oldal
3.1. A fejlesztés tartalma	41.	oldal
3.1.1. Játék és tanulási tevékenység	41.	oldal
3.1.2. Társas és közösségi tevékenység	47.	oldal
3.1.3. Értékteremtő munkatevékenység	49.	oldal
3.1.4. Szabadidős tevékenység	51.	oldal
3.2. A fejlesztés keretei	54.	oldal
3.2.1. Komplex foglalkozások rendszere	54.	oldal
3.2.1.1. Anyanyelv	54.	oldal
3.2.1.2. Külső világ tevékeny megismerése	55.	oldal
- matematikai tapasztalatszerzés		
- természet- társadalom-ember, születéstől-felnőttkorig		

3.2.1.3. Művészeti tevékenységek	61.	oldal
- verselés, mesélés		
- ének-zene, énekes játék, gyermektánc		
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka		
3.2.1.4. Mozgás	66.	oldal
3.3. A nevelés tervezése és időkeretei, a csoportnapló, a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, vezetésének szempontjai alapján:	69.	oldal
3.3.1 Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése	69.	oldal
3.3.2 Csoportnapló vezetésének szempontjai	69.	oldal
3.3.2.1 Hetirend	71.	oldal
3.3.2.2 A heti ütemterv készítésének elvei	71.	oldal
3.3.2.3 Napirend	71.	oldal
3.3.3 A gyermek fejlődését nyomonkövető dokumentáció vezetése, és szempontjai	73.	oldal
3.4 Ünnepek	74.	oldal
3.5 A három év alatti gyermekek óvodai gondozása- nevelése	75.	oldal
4. Partnerkapcsolataink	77.	oldal
5. A Pedagógiai Program bevalásának ellenőrzési szempontjai	82.	oldal
Nyilatkozatok, Legitimációs Záradék	83.	oldal

Függelékek

Használt rövidítések:

Knt	-	2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
TVKP	-	Tevékenységek központú óvodai Program 2. javított, bővített kiadás 2007.
OAP	-	Országos Alapprogram
PP	-	Pedagógiai Program
SNI	-	Sajátos Nevelési Igény
BTM	-	Beilleszkedési Magatartási Tanulási zavar

A PP- ban, *Arial Narrow, dőlt* betűtípussal lettek jelölve, a pedagógusokkal szembeni intézményi elvárások, az Önértékelési kézikönyv óvodák számára, az emberi erőforrások minisztere által, 2015. október 5- én elfogadott tájékoztató anyag alapján.

Pedagógiai Program felülvizsgálatát az alábbi törvény, és rendeletek, valamint azok módosításai alapján végeztük el:

- a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelési tv végrehajtásáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rend. az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- a 20./2012. (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rend. a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

1. Helyzetelemzés

Óvodánk kisvárosban, Tégláson, Hajdú-Bihar megyében, Debrecentől 21-km-re északra, Nyíregyházától 26-km-re délre fekszik. Téglás történelme visszanyúlik egészen az 1332-es évekig, óvodai történelmi emlékeink pedig 1845-től vannak. Megyénk harmadik óvodájaként nyílt meg a téglási 1845. október 1.-én Beck Pálné Barczay Anna (1781-1848.) és testvére Barczay Zsuzsanna (1783-1858.) grófnők kezdeményezésére és ezen két hölgy adományából. Első óvodánk vezetője Sebestyén Sámuel okleveles alapnevelő volt. Ő, mint országos hírű szakember a Wesselényi Miklós által Zsibón szervezett kiseddóvóképzőben a növendékek képzésében vett részt.

„Az Ő jóvoltából maradt fenn a tolnai képző igazgatójának, Wargha Istvánnak előadás gyűjteménye az Első Magyar Óvodapedagógia, melyet Wesselényi kérésére másolt le. A kéziratot Budapestén magángyűjteményben található. Külön érdekessége, hogy egy fejezete Tégláson készült.” (Helyi történelmi gyűjtemény)

Tégláson az óvoda főépítkezését a Hajdúsági Iparművek telepítésének hatása hozta meg 1956-ban. Átadása 1957-ben történt meg, az első óvoda létesítése után 112 évvel.

Az óvoda fennállásának 50 éves évfordulójára egy éven át tartó ünnepsorozatral emlékezett meg a nevelőtestület. Ezen évforduló alkalmából vette fel óvodánk 2007. november 1-jétől a Bárczay Anna Városi Óvoda nevet.

„A múlt nem mögöttünk van, hanem alattunk. Azon állunk, az a fundamentumunk. Csak abba kapaszkodhatunk., – Harcsa Tiborné - A jubileumi ünnep és a fenti hitvallás is, jól példázza

ennek a kollektívának a tenni akarását, az erejét, a sokszínűségét. A példát elődeinktől vettük, az erőt belőlük merítjük.

Magyarország gazdag értékekkel rendelkező óvodapedagógiájának - mi Tégláson - egy darabja vagyunk. Tesszük a dolgunkat, nyitottak vagyunk az új iránt, befogadjuk a jót, s közben helyi értékeinket sem hagyjuk elveszni. Apró részei vagyunk az ország köznevelésének, nagyobb szelete Téglás köznevelésének. Szívünk, lelkünk, pedagógiánk legfőbb nyertesei az ide járó gyerekek, nekik a mi óvodánk az egész világ.

Óvodánk személyi feltételei a 2015-2016-os évben:

Óvodapedagógus	21 fő
ebből óvodavezető	1 fő
óvodavezető-helyettes	2 fő
Pedagógiai asszisztens	3 fő
Dajka	10 fő
Óvodatitkár	1 fő
Műszaki dolgozó (karbantartó)	1 fő
Logopédus (Megbízásos jogviszonyban)	1 fő
Gyógypedagógus (meghatározott feladat ellátására)	1 fő
Pszichológus (Megbízásos jogviszonyban)	1 fő

Óvodai csoportok száma 2015-2016 tanévben: 10 csoport

A fenti személyi feltételek megfelelnek a 2011. évi CXC. törvény köznevelésről 1-3. sz. mellékletében előírtaknak. Az óvoda ezzel a személyi létszámmal és a hozzá előírt szakképzettséggel alkalmas a feladatok ellátására.

Néhány, speciális létszám - szükséglete van az intézménynek, a speciális gyermeki fejlesztések érdekében.

Gyógypedagógust alkalmazunk addig és akkor, ha a Szakértői Bizottsági Szakvéleménye alapján ez indokolt, a gyermek (ek) integrált nevelése érdekében.

Nagyon fontos a logopédus alkalmazása, mivel sok a beszédhibával küzdő gyermek.

Pszichológust igyekszünk alkalmazni minden évben a szorongásos, zárkózott, vagy egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek megsegítése érdekében.

Az óvodánkban dolgozó fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező kollégák végzik azokat a fejlesztéseket, amelyeket a Területi Szakértői Bizottság (korábbi nevén Nevelési Tanácsadó) vizsgálata során feltárnak a gyógypedagógusok.

Szenzoros Integrációs mozgásfejlesztésre is van lehetőségük azoknak a gyerekeknek, akiknek ezt a szakvéleményükben a szakemberek előírják.

Az óvodapedagógusok, a dajkák, az óvodai közösség tenni akarását, munkához való hozzáállását, érdeklődését, szakmai elhivatottságát a folyamatos fejlődés, egészséges önkritika jellemzi.

Tudomásul veszik a változásokat, egymás tetteit objektivitással szemlélik, segítik egymást a munkában, innovatívak. Hitelt érdemlően vesznek részt a minősítési eljárásban, a tanfelügyelet és az önértékelési rendszer feladatit a törvényeknek megfelelően végzik.

Az óvodai közösség értékrendjét önmagával és egymással szemben is jellemzi:

„ Úgy éld az életed, mint a gyermek, teljes elmélyedéssel és összpontosítással.

Az érzéseidre hallgass,

ne pedig a tekintély vagy a többség hangjára tapasztalataid értékelésében.

Légy őszinte, légy valódi; kerüld a színlelést és szerepjátszást.

Készülj fel rá, hogy nem leszel népszerű, ha nézeteid nem egyeznek meg a többségével.

Vállalj felelősséget. Amit eldöntöttél, hogy megteszel, vidd is véghez!”

A.Maslow

Épületünk állaga, funkciójának való megfelelése, infrastruktúra, tárgyi feltételeink:

2010 decemberében átadásra került az új 6 csoportos óvoda. A régi óvoda épületében, 4 csoport maradt. Így óvodánk jelenleg 10 csoporttal működik.

Lehetőség van a csoportszobák bővítésére (plusz két csoport), amennyiben a gyermeklétszám indokoltá teszi.

Épületeink használhatóság és szerkezet szerint is nagyon jónak mondhatóak.

- Az új óvodával egy esztétikus, XXI. századi intézményben dolgozhatunk, olyan helyiségekkel vagyunk ellátva, amelyek szakmai munkánkat jelentősen befolyásolják. Van helyiségünk eszközeink tárolására, varrásra, mosás-szárítás-vasalásra. Fejlesztő szobák, tornaszoba, nevelői szoba, személy lift, étel lift, tálaló konyhák, orvosi szoba és más kiegészítő helyiségek találhatóak az épületben.

- A régi óvoda épülete kívülről és belülről is megújult 2010-ben. A mosdók felújításra kerültek a nyílászárók is megújultak a fűtési rendszer pedig korszerűsödött. A csoportok számára öltözőket alakítottunk ki. Két csoportra jut egy-egy tágas öltöző.
A régi épületrészben szükséges a belső nyílászárók, a felnőtt vizes blokk, a csoportszobák és egyéb helyiségek burkolatainak felújítása, mivel lassan balesetveszélyessé válnak.
- Az épületekben a csoportszobák festéseit folyamatosan a szülők segítségével tudjuk megoldani.
- Az egyéb felajánlásokból, alapítványból, költségvetési keretből igyekszünk óvodánkat, bútorzatunkat, udvarunkat szépíteni, fejleszteni.

Az óvoda tágas udvara, a megépült közlekedési tanpálya, füves területei, árnyékos fái kiváló lehetőségként szolgálnak egész évben a mozgás kielégítésére, szabadidős programok és az óvoda nevelési céljainak és feladatainak megvalósítására.

Az óvodában működő udvari team folyamatosan figyelemmel kíséri a rongálódásokat, a baleset veszélyes helyeket és az udvar lehetőségeinek minél jobb kihasználását.

2. Konceptió

2.1 . Gyermekkép

Gyermekközpontú óvodánkban, olyan gyermeket nevelünk, aki természetes kíváncsiságtól vezérelt, a külvilág felé nyitott, környezetét szerető, óvó, érdeklődő, kreatívan gondolkodó, aki türelmes másokkal, elfogadja a másságot, derűs, nyugodt személyiség.

2.2. Óvodakép

Intézményünk rendezett, tiszta belső és külső környezete, tágas udvara biztosítja gyermekeinknek a mindennapi élményt és a szabad játék örömét.

Óvodánkban iránymutatóként szolgálnak az örök értékeknek az érvényesülése:

A Szép, a Jó, az Igaz

Ezek a fogalmak nevelésünk érdemi kezdőpontjai.

2.3. Célunk

A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú felkészítése, mely magába foglalja, a teljes gyermeki személyiség fejlesztésének és az életre való felkészítésnek lehetőségét a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

2.4. Feladatunk

„A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán „megengedi”, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.” (TVKP 22. oldal)

„Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- 2.4.1. az egészséges életmód alakítása,
- 2.4.2. az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés
- 2.4.3. az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása.” (OAP)

2.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, életvitel más-más a különböző családoknál, ezért a nevelésben az óvodába lépéskor az egyéni különbözőségeket figyelembe kell venni.

A gyermekeinkre váró terhelés elviseléséhez megfelelő életmód szervezése elengedhetetlen. A gyermekeinket a családok megváltozott életvitele miatt sokszor érik káros hatások. Főképpen a rendszertelenség, a következetlenség a probléma, így a gyermek stabilitása, biztonsági szüksége sérül.

Ezért az óvoda feladata, hogy rendszerességet, szociális biztonságot nyújtson a gyermekeknek.

A szociális biztonságérzés azonban nem csak a „valakihez való tartozást” jelenti, de az önállóságot is. A túl sok korlátozás a biztonságérzés ellen dolgozik. A gyermek akkor érzi magát biztonságban az óvodában, ha az óvónő elvárása mellett nyugodtan, bátran kiegyensúlyozottan, kiszámíthatóan, önállóan tevékenykedhet.

A gyermekek egyre több ismeretet szereznek szervezetük működéséről, az egészségvédelemről, az egészségről, a szerveink működéséről (szívverés, légzés, mozgás).

Mely kiterjed az óvodai tevékenységformák mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, sétákra, kirándulásokra, relaxációs gyakorlatokra, mozgásra.

Az egészségügyi szokások kialakításánál a gyermek aktivitására kell építeni. Elsősorban nem a verbális ráhatás az eredményes, hanem az életrendet és a környezeti feltételeket kell úgy kialakítani, hogy a helyes tevékenységek természetesen, szinte spontán létrejöjjenek.

Előfordulhat az, hogy valamilyen változás, környezeti hatás, például maga az óvodába lépés visszaesést vált ki az egészségügyi szokások gyakorlása terén is. Az egészséges életmód szokásainak kialakításában sokat segít a gyermek azonosulási, utánzási törekvése. A test ápolása és edzése elsősorban a gyermekek testi fejlődését és az egészség megőrzését szolgálja, de jelentős szerepe van az egészségkultúráltság és a helyes életmód korai magalapozásában is.

A gondozás gyakorlatának alapkövetelményei az alábbiakban foglalhatóak össze:

A kisgyermek testi szükségleteit maradéktalanul ki kell elégíteni. Az óvónő az óvodában bizonyos mértékig az anyát helyettesíti. Nevelői tevékenységének része a gondozási feladatok megvalósítása is. A gondozási műveletek közben a gyermek érezze magát kellemesen. A gyermek és gondozója között bizalom és szeretetteljes érzelmi kapcsolat alakuljon ki. A gondozás, mint élmény a gyermekek szerepjátékában is megjelenik, amikor a babákat, játékalatokat maguk is szeretettel gondozzák, öltöztetik, ápolják.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítását a napirendünk, az életrendünk is elősegíti.

A délutáni pihenőidőben a pihenést megköveteljük a gyerekektől, de az alvást nem erőltetjük. Amelyik gyermek nem tud elaludni, akkor adott idő elteltével az óvónő csendes tevékenységet ajánlhat fel.

Egészséges életvezetésünkhöz hozzátartozik a szabadidő helyes kihasználása a szabadidős tevékenységek által, valamint a játék, munka, mozgás, kirándulás helyes arányának alkalmazása.

A gyermek lelki egészségének megőrzéséhez hozzátartozik a gyermeki félelem, harag és agresszió megnyilvánulásainak kezelése.

Az óvodapedagógus törekedjen a nevelési helyzetek higgadt mérlegelésére. A nap folyamán adódó kényes pedagógiai szituációkat igyekezzen a gyermekekhez igazodva, nagyfokú szakmai és pszichológiai érzékenységgel megoldani.

Testápolás

A testápolásnak biztosítani kell a gyermekek testének tisztaságát, és ruházatának rendezettségét, az állandó, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodást, a gyermekekben a

tisztaság igényének kialakulását. Fokozatosan szoktassuk a gyermekeket az önálló testápolásra, figyelembe véve az egyéni különbözőségeket és az ebből származó, az általánostól eltérő feladatokat.

Táplálkozás

A gyermekek étkezésével kapcsolatban fontos, hogy a szülők megismerjék az óvodai étrendet, a csoportok étkezési szokásait. Minden étkezés kultúrált körülmények között zajlik. Az ízlésesen, szépen terített asztal látványa fokozza az étvágyat. A tízórait, uzsonnát tekintve az óvodapedagógus dönti el, hogy az étkezés formája kötött vagy folyamatos legyen. Az evéssel kapcsolatban minden erőltetést és kényszert kerülünk. Az óvodáskorú gyermekek étkeztetésénél sajátos igényeket kell figyelembe venni. A konyhának a - havonta megrendezendő étlap bizottsági üléseken, - javaslatokat adunk az óvodás gyerekek étel fogyasztásával kapcsolatosan.

Az egészséges táplálkozás átszövi a csoportok életét a mindennapok tevékenységeiben is. Évszakonként egészséges alapanyagokból készítene a gyerekek ételeket, a napi rutin része a közös gyümölcs és zöldség tisztítás, aprítás és eszegetés. Ezekben a tevékenységekben is tudatosul az étkezés és az egészség közötti szoros kapcsolat.

Öltözködés

A megfelelő ruházatban a gyermek jól érzi magát, és szabadon mozoghat benne. Fontos, hogy az időjáráshoz igazodjon. Megkönnyíti a gyermek önállóságra nevelését, ha az egyes ruhadarabokat könnyen lehet fel- és levenni. A réteges öltöztetés előnyeire, a ruha és váltóruha évszaknak és a gyermek méretéhez való igazodására felhívjuk a szülők figyelmét.

Mozgás

Az óvodáskorú gyermekek életeleme a mozgás. A természetes mozgás is előnyösen befolyásolja a mozgások összerendeződését és erősíti izomrendszerét. A kötetlen mozgások gyakorlására, a mozgásigény teljes kielégítésére a legtöbb gyereknek nincs meg a lehetősége a családban. A gyermek mozgásigényének kielégítésénél ezért az óvodára nagy feladat hárul. A csoportszoba, az udvar, a természet, az óvodai tornaterem nyújtotta lehetőségeket kihasználva módot adunk a gyermekeknek, hogy szabadon mozogjanak, változatos mozgásformákat megtapasztaljanak. A séták, a kirándulások az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják.

Baleset-megelőzés

A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet XVIII. fejezetének A tanuló- és gyermek balesetekkel összefüggő feladatok, óvodára vonatkozó rendelkezései alapján végezzük.

Óvodai helyiségeink, udvarunk és egyéb eszközeink kialakításánál elsődleges szempont a biztonság, balesetmentes környezet kialakítása.

Tanév elején a gyermekekkel közösen végigtekintjük a veszélyforrásokat a csoportszobában, az udvaron és a gyermekek által használt egyéb helyiségekben. Fontos, hogy ez az áttekintés a gyerekek életkori sajátosságának megfelelően, játékosan történjen.

Fel kell hívni a figyelmüket, hogy a játékeszközök biztonságos használatával nem csak saját, de társaik testi épségét is védik. Ezt a balesetmegelőző feladatot a csoportnaplóban szükséges rögzíteni.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy milyen veszélyforrásokat hordoz magával, mire szükséges odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében (helyiségek veszélyei: folyosó-lépcső, csoportszoba, öltöző, mosdó, udvar, udvari játékok, csoportszobai játékok)

Az általános baleset megelőzési feladatokon túl, minden egyes tevékenység közben és kezdetén megbeszéljük az óvodapedagógusok a gyerekekkel, hogy biztonságuk védelme érdekében mire kell figyelniük.

Az óvodapedagógus feladatai az egészséges életmód alakításával kapcsolatban:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Az óvodapedagógus nevelőmunkájának kiindulópontja a gyermek fejlődését elősegítő óvodai környezet megteremtése legyen,
- A gyermekek eredményes gondozása érdekében az óvónő működjön együtt a családokkal,
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatiról, az egészségügyi szokások megerősítéséhez kérje a szülők együttműködését,
- A szokások kialakítása során vegye figyelembe, hogy az egyes gyermekek más és más ütemben és módon jutnak el a kívánt fokra,
- A nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása,
- Biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodában, ahol a gyermek egészséges lelki fejlődése, egyéni kompetenciájának kibontakoztatása biztosított,
- Fokozatosan szoktassa hozzá a gyermeket a csoportos mozgáshoz.

- Vigyázzon a gyerekek testi épségének védelmére.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a balesetmentes viselkedés szabályait.
- Egészséges életmódra nevelés és szokások kialakítása.
- Az egészséges táplálkozás fontosságára való felhívás.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA TERÜLETÉN:

Testápolás:

- Minden étkezés előtt és után önállóan, figyelmeztetés nélkül mosakodnak, törölköznek,
- ruhájuk ujját fel-és letűrik, begombolják, kikapcsolják,
- WC papírt használják, kezet mosnak WC használat után,
- vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket és a fogápoló szereket tisztán teszik a helyére,
- a zsebkendőjüket használják, helyesen fűjják az orrukat,
- tüsszentéskor, köhögéskor a kezüket a szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

- Az önkiszolgálás feladatait szükségleteinek megfelelően, teljes önállósággal, biztonsággal, látják el,
- az épületbe lépés előtt letörölik a cipőjüket,
- önmaguk is képesek a szükségleteiket életkoruknak megfelelően, önállóan kielégíteni,
- Szokássá válik az étkezés közbeni kulturált viselkedés, helyesen használják az összes evőeszközt, szalvétát, az asztal és környéke esztétikus rendjére törekednek.

Öltözködés:

- Önállóan megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, jelükhöz teszik a ruhájukat és cipőfűzőjüket meg tudják kötni,
- pihenés után ágyneműjüket összehajtogatják.

Baleset megelőzés

- Felismerik környezetükben a balesetveszély forrásokat.

Táplálkozás

- Meg tudják nevezni és különbséget tudnak tenni egészséges ételek és italok között, amelyekkel az óvodában megismerkedtek

Egészségnevelés az óvodánkban

Az egészségnevelés a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelenti.

Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza.

Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életviteli iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

A modern egészségnevelés fogalma az egészség: a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota. Ezek alapján határozzuk meg egészségfejlesztő tevékenységünket:

Egészségfejlesztő tevékenységek:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés)
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása)
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése,
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)
- egészségügyi szolgálattal való együttműködés /védőnők, gyermekorvos, fogorvos/

Az óvodapedagógus feladatai az egészségnevelés területén:

- A gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése és a testi épségének védelme
- Az óvodás gyermek higiénés nevelése, az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatása (a tisztálkodás, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend)
- A balesetmentes viselkedés megtanítása.
- A ruházat tisztántartásának megtanítása
- A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztése.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS TERÜLETÉN:

A gyermek óvodai nevelése során az egészséges életmód alakítása folyamán, kialakul a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítsérré. Mindez az egészség megvédésére történő beállítódást (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó érdeklődést, véleményt, szándékot, „érzékenységet” jelent.

2.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

1. „Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.”...
2. „A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonágainak, (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.” (OAP)

„A nevelés folyamatában azoknak a képességeknek és tulajdonságoknak a kifejlesztésén dolgozunk, amelyek alkalmassá teszik az egyént arra, hogy –másokkal egyetértésben, és

együttműködésben – cselekvő és alkotó módon hozzájáruljon a társadalom és önmaga fenntartásához és fejlődéséhez. A kommunikáció és az együttműködési képességek fejlesztése nemcsak a ma, hanem a jövő szempontjából is rendkívül fontos feladat. ...

A kommunikáció, és kooperáció folyamatos, állandó csiszolást, fejlesztést igénylő képesség, melynek kialakítását óvodáskorban nemcsak megkezdhetjük, de rendkívül magas színvonalra emelhetjük.” (TVKP 15-16. oldal)

A nevelés szempontjából kitüntetett, a társadalmi és egyéni szempontokból lényeges kompetenciákat két nagy csoportba sorolhatóak:

Az első csoportba tartoznak a kooperációs képességek:

- az együttműködés, összedolgozás képessége
- az összehangolt közös tevékenység, cselekvés képessége
- az együttes munka képessége
- az együtt játszás, a közös játék és manipuláció képessége
- egymás kölcsönös segítségének képessége

Ebben a folyamatban törekszünk a fokozatosság elvének betartására. A kooperációs képességek a beszoktatástól az óvodáskor végéig folyamatosan fejlődnek, alakulnak. Spontán módon és tudatos fejlesztő munkával is.

Különböző szituációs, kooperatív játékokkal, közös tevékenységekkel, feladatokkal fejleszthetőek.

A kooperáció szempontjából mintaadás, a csoporton belüli felnőtt kooperáció, valamint a család – óvoda kapcsolata.

A második csoportba tartoznak a kommunikációs képességek:

A gyermek kommunikációs kompetenciája a családban bontakozik ki. A család közlési módjától, szokásaitól, a gyermekkel való foglalkozástól függ, milyen készség alakul ki a gyermekben, milyen kommunikációs mintákat vesz át. A kommunikáció függ a gyermeket körülvevő környezettől is. Azok a gyermekek tudnak megfelelő kommunikációs kapcsolatot kialakítani, akik értik a beszédet és meg tudják értetni magukat másokkal.

A kommunikáció a pedagógusok részéről hitelességet kíván, verbális módon alkalmazkodik az életkorhoz. Megköveteli az artikuláció, a hangképzés, az intonáció hibátlanágát.

A pedagógus verbális kommunikációjának alapvető normája a képszerűség, a színesség, tömörség, pontosság.

A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van a másodlagos szocializáció során. Az óvoda nagy előnye lehet, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemei, formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Fontos alapelv, hogy a gyermekek alapvető testi szükségleteiket a nap folyamán bármikor kielégíthetik minden különösebb kérés és szabály nélkül. A szeretetteljes óvodai környezet, a családias légkör, a gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése és kielégítése, a gyermekre való odafigyelés, a differenciált bánásmód, mind-mind arra szolgál, hogy biztonságot, megértést, nyugalmat sugározzon a kisgyermek felé.

Óvodai nevelőmunkánk a családi nevelés kiegészítése és folytatása. A családokkal való kapcsolattartás és az együttműködés alakítása érdekében olyan napokat, programokat szervezünk, ahol erősítjük, segítjük a generációk közötti kapcsolatot, ahol a testvérek, szülők, a nagyszülők is részesei lehetnek a játékoknak, feladatoknak, bizonyos ünnepeinknek.

Ezáltal mintát adunk egymás tiszteletére, megbecsülésére, elfogadására, mely erősíti a közösségi életet is.

Nevelésünkben arra törekszünk, hogy csoportjainkban jó közösségek jöjjenek létre.

Kialakulnak az együttélés szabályai, amelyhez igazodik a gyermek. Alkalma nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális énkép kialakításához, az értékhatárok megtapasztalásához. Ezt segítik a közösen kialakított és következetesen betartott szabályok, normák, hagyományok. Vannak óvodai közös szabályaink, hagyományaink, és vannak csoporton belüli szabályok és hagyományok. Ezeket a szabályokat az udvari játék team, a munkaközösségek, az óvodapedagógusok hozzák létre, munkaterveikben rögzítik, és felülvizsgálják.

„Az óvodai szocializáció feladata a szociális életképesség megalapozása, továbbfejlesztése.

... Az eredményes szocializáltság az egyén cselekvőképességének legfontosabb előfeltétele.

... Az óvoda a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lesnie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. ... Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását,

magasabb színvonalra emelését is vállalja, azaz kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.” (TVKP 31- 32. oldal)

A gyerekek csoportba való beilleszkedését, az óvodai életmódhoz való alkalmazkodását a gyermek egyéni tempójához próbáljuk igazítani. A befogadást, tudatosan tervezzük.

A befogadás a családdal közösen történik, s ezt egy előző ráhangolódási időszak is segíti.

Az óvodai beiratkozás előtt lehetőségük van a szülőknek a gyerekekkel nyitott óvodai napokon részt venni, ahol betekintést nyerhetnek a csoportok hétköznapijaiba, ismerkedhetnek óvodánkkal, az ott dolgozó pedagógusokkal, dajkákkal. Leendő óvodásainknak tanévkezdés előtt egy rövid, barátságos hangú levelet küldünk.

A beiratkozáskor a szülők kézhez kapják a házirendet is.

Az ismerkedés a szülővel a befogadáskor is folytatódik, ahol az anyás beszoktatás lehetőséget teremt az óvónőknek arra, hogy megnyerjék a gyermek, a szülő bizalmát. Meggyőzi az óvónő a szülőt problémaérzékenységről azáltal, hogy a gyermekek egyéni eltérései iránt elkötelezett. Az anyától való elválással párhuzamosan erősödik az óvónő – gyermek kapcsolat, illetve a csoporton belül a gyermek – gyermek kapcsolat.

„Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés fejlesztésében:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének, fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének, fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányítás képességének fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése”

(TVKP 36. oldal)

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

a) az egészséges óvodai környezet megteremtése

- gondoskodjon a megfelelő tárgyi feltételekről, kezdeményezze a hiányok pótlását
- a gyermekkel együtt vegyen részt a környezet ápolásában és védelmében

b) *Az elmélyült tevékenységekhez a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítsa a megfelelő eszközöket, és a szabad választás lehetőségét./3.6/*

- *minden óvónő minden csoportban törekedjen a barátságos, derűs légkör kialakítására, mert ez ad a gyerekeknek biztonságérzetet, s a derűs alaphangulat tevékenységre serkent/5.2/*

c) a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása

- a napirenddel a helyes életritmus biztosítása
 - az óvónő differenciáltan, az egyéni sajátosságokhoz igazodva bánjon a gyermekkel
 - az egyéni fejlettségnek megfelelően gondoskodik a tisztálkodás és az öltözködési szokások megfelelő kialakításáról
- d) a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése
- táplálkozási szokások alakítása
 - aktív, passzív pihenés biztosítása
 - edzettség, állóképesség fejlesztése

Az óvodapedagógus feladatai a közösségi nevelés során:

- a viselkedéskultúra megalapozása
- a kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése
- a közös szabályalkotásra, a szabályok betartására és esetleges módosítására ösztönzés
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése
- a megkezdett tevékenység befejezésére ösztönzés
- ésszerű korlátok közötti szabadság biztosítása
- a példaadás, pozitív értékek megmutatása, pozitív értékelés

Konfliktuskezelési megoldások:

A konfliktusok megoldásai során a megfelelő viselkedésre való motiválás a célunk.

Az adott szituációkra (konfliktusokra) közös szabályok alkotása a gyerekekkel (azért fontos, hogy más hasonló helyzetben már legyen megoldási mód). A közösen alkotott szabály kötelező, azt mindenkinek be kell tartani. A későbbiek során már egymás között, felnőtt segítségével nélkül is megoldhatóvá válhat a helyzet. Az óvónőnek következetesen kell a helyzeteket követnie, a pozitív példát megerősítenie, hogy a szabály begyakorlódhasson./5.9/

- A felnőtt-gyermek közötti konfliktusoknál a gyermek érezze, nem a személye, hanem a cselekedete az, amit a felnőtt elítél.

Pontosan, egyértelműen fogalmazzon a felnőtt, mit vár el a gyermektől, mért nem helyén való a cselekedete.

Soha ne ítélkezzünk, inkább azt mondjuk el, mit csináltunk volna, hogyan illett volna megoldani a konfliktust.

Konfliktusok kezelésénél hitelesnek kell lenni ahhoz, hogy a gyermek bizalmát megnyerjük, és elfogadja a megoldásokat.

Nyugtassuk meg őket, hogy beszélni tudjanak az esetről.

/5.10/Szükséges a konfliktus okának a kiderítése, és ehhez minden érintettet meg kell hallgatni. Engedjük, hogy kibeszéljék sérelmeiket, olyan szituációt hozzunk létre, hogy egymás meghallgatására is legyen lehetőség.

Lehetőség szerint a megoldásokat a gyerekek mondják meg, ezzel is tudatosan ösztönözzük a gyermekek egyéni, és egymás közötti kommunikációját./7.4/

Soha ne legyen vesztes a megoldásban, mindkét fél számára legyen elfogadható megoldás.

Arra neveljük őket, ha a kialakult konfliktusokat nem tudják megoldani (agresszív viselkedést kizárva), akkor forduljanak az óvónőhöz segítségért.

A konfliktusok kezelésekor az óvónő ítélje meg a konfliktusok hitelességét. A konfliktushelyzetekben kialakított szabályokkal a gyerekek ne éljenek vissza.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS TERÜLETÉN:

- a csoportban kialakult szokásokat természetes módon igényeljük,
- a megkezdett munkát fejezze be,
- naposi munka, vagy egyéb megbízatás során tudatosodjon bennük, hogy ezt a közösség érdekében végzik,
- tudjon együttműködni a tevékenységekben társaival,
- alakuljon ki igénye arra, hogy társait tudja meghallgatni, és érdeklődjön irántuk,
- alakuljon ki a tisztelet az óvoda felnőtt dolgozói iránt, törekedjenek munkájuk megbecsülésére, az udvariassági formákat, illemszabályokat ismerje és tartsa be,
- ragaszkodjon az óvodájához, társaihoz, a vele foglalkozó felnőttekhez,
- alakuljon ki a csoporthoz tartozás érzése (büszkeség, öröm), a közös élményeken, szabályokon, szokásokon keresztül,
- szívesen segítsen,
- tudja elfogadni a társa másságát, segítsen neki,
- konfliktushelyzetekben próbáljon megoldást keresni, amennyiben nem sikerül kérje a felnőtt segítségét,
- indulatait tudja fékezni,
- legyen képes szükségleteit késleltetni

2.4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az értelmi fejlesztést tágan értelmezzük, minden gyermeki tevékenység magában hordozza az értelmi fejlesztés lehetőségeit. A Pedagógiai Programunk „tanulás” fejezetében is kifejtjük a tanulás tágan értelmezett tartalmát.

1. „Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére, szükséges figyelmet fordítani.” (OAP)
2. *Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára-mint életkori sajátosságára-, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket, a megismerő funkciók, és önálló felfedezés gyakorlására, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről./3.2/, /3.4/*
3. *„Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség) fejlesztése./1.7/ Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”*
(OAP)

A tudatos fejlesztés feltételei

„A 3 – 7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel, a családdal, az óvodával való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára.”

(TVKP 39. oldal)

a) A tudatos fejlesztés objektív feltételei

Óvónői önállóság kérdéskörébe tartozik, hogy az adott méretű és bútorzatú csoportszobát, illetve öltözőt, milyen módon rendezi be, dekorálja. A csoportszobák kialakításánál a játszóterületek beláthatóságát, a balesetveszélyt elkerülő berendezést, esztétikusságát, a gyermekek összetételét, életkorát figyelembe kell venni.

Az öltöző és mosdó helyiségek használhatósága, bevonhatósága a napi tevékenységekbe épületegységként változó.

Ott, ahol a gyermekre tud figyelni az óvónő, a dajka, az öltözőben is kialakíthatnak számítógépezésre, beszélgetésre alkalmas tereket.

Az óvodai udvarunk alkalmas nagy egybefüggő területével a gyermekek mozgásainak kielégítésére, az egészséges életmód feladatainak megvalósítására, a csoportok, gyerekek közötti kooperációra, kommunikációra. Az udvar esztétikailag olyan képet mutat, mely segíti a szépérzékük fejlődését, lehetőséget teremt a természeti környezettel való kapcsolat mélyítésére.

Az óvodapedagógus feladatai ebben:

- Igyekeznünk kell minden óvodapedagógusnak (a meglévő objektív feltételeket tudomásul véve) a gyermekek környezetét úgy alakítani, hogy az megfeleljen a gyermek, játék – és mozgásigényének, tevékenységének. Felfedezésre, rácsodálkozásra is lehetőséget adjon.
- Rendezvények ünnepek alkalmával átjárhatóság az óvodai udvar egész területén.
- Udvar felszereltségeinek kihasználása
- Folyosó, öltöző kihasználása, ennek szokásrendszere épüljön be a csoport életébe.

b) A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei

1. Az csoportok légköre nyugodt, derűs, szeretetteljes legyen,
2. Az óvodapedagógus és a dajka modell a gyermekek számára,
3. Az óvodapedagógus- dajka- gyermek- szülő kapcsolati formák kiegyensúlyozottsága

2.4.4. Milyen legyen a „téglási” óvónő- elkötelezettsége és szakmai felelősségvállalása a szakmai fejlődésért

„ Mindenki annyit ér, ahogy betölti hivatását!” (Arany János)

- Gyermekszeretetének alapja: elfogadni olyannak a gyermeket amilyen, s nem olyannak, amilyennek lennie kellene
- Legyen őszinte érdeklődésű az egyes gyermekek iránt
- *Jellemezze elmélyült elemzési készség, pedagógiai, pszichológiai szaktudás, képes legyen önállóan a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni, értékelni, és belőlük kiindulva, a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani./6.5/*
- *Legyen nyomon követhető pedagógiai munkájában a PDCA- ciklus /1.11/*
- Vezérlés, irányítás helyett, a „segítés” készsége motiválja, de mindig csak ott, és annyit tegyen, amennyit a gyerek fejlettsége igényel
- *Alkalmazza a módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően./1.1/*
- *Tudjon differenciálni módszerekkel, szervezéssel/1.6/*
- *Alkalmazott módszerei segítsék a tanítás-tanulás eredményességét/1.12/*
- *Metakommunikációs készsége fejlett legyen, munkája során mindig érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikáljon./7.1/*
- *Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemezze./7.2/*
- *Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, mutasson példát az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására/1.3/*
- Tudja, merje bevallani és elfogadni kudarcait és hiányosságait
- Legyen képes saját magából, munkájából meríteni, saját öröme végezze munkáját
- Legyen hiteles, ne adjon alkalmat arra, hogy a nevelőtársak, szülők csalódjanak az óvónőben
- Legyen toleráns
- *Képes a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit felismerni, és számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni. /4.5/*
- *Reálisan és szakszerűen elemezze és értékelje saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását. /4.6/*
- *Értékközvetítő tevékenysége tudatos legyen, együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemezze. /5.6/*

- *Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat./4.10/*
- *Kezdeményezően és aktívan vállaljon részt, a szakmai munkaközösség munkájában. Működjön együtt pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában. /7.7/*
- *A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejtse ki szakmai álláspontját, a vitákban képes legyen másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető legyen./7.8/*
- *Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezelje, intézze. /7.9/*
- *Legyen nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, használja fel őket szakmai fejlődése érdekében./ 7.10/*

Elkötelezettsége és szakmai felelősségvállalása a szakmai fejlődésért

- *Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti./8.1/*
- *Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját. /8.2/*
- *Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz./8.3/*
- *Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket./8.4/*
- *Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat./8.5/*
- *Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. /8.6/*
- *Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is./8.7/*
- *Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket. /8.8/*
- *Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban./8.9/*

2.5. Alapelveink, értékeink, specialitásaink

2.5.1. ALAPELVEINK az óvodai neveléshez és tevékenységi formáihoz:

- A család mentalitását tiszteletben tartva segítjük a gyermek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.
- Érvényt szerzünk a gyermeki jogoknak.
- *Az óvónő egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbözőségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen, különbözőség elfogadásán alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia, figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait. /5.4/*
- A nevelőtestület sokszínűségének megőrzése.
- A helyi környezet értékeinek megtartása, hagyományainak ápolása.
- Minden gyermeket megillet a differenciált egyéni bánásmód, amely szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, ezáltal egyenlő esélyeket biztosít a gyermek számára a fejlődéshez.
- *A mindennapi tevékenységek során, gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket biztosítunk./7.3/*

Játékhoz kapcsolódó alapelveink:

- A gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve, vidám, szeretetteljes óvodai légkörben folyik a nevelés.
- A játékot a gyermeki tevékenység alapvető formájának tekintjük és a játék szabadságát tiszteletben tartjuk.
- Biztosítjuk a gyermek testi-lelki kondícióját és egyensúlyát.
- Együttműködési és érintkezési képességükre alapozva, ezáltal lehetőségük nyílik társaik megismerésére.
- Az óvodai élet minden percében alakul és fejlődik személyiségük.
- 3-7 éves korban a gyermek legegységibb pszichikus szükséglete – a nevelés fő eszköze – a JÁTÉK. A gyermeknek óvodánkban meg kell hagyni a játék, semmi mással nem helyettesíthető funkcióját.

Tanuláshoz kapcsolódó alapelveink

- A gyermek váljon nyitottá az ismeretek befogadására, a problémák megoldására és olyan fokú önállóságot szerezzen, hogy megváltozott környezetben, körülmények között is biztonságban érezze magát.
- *A gyermeki személyiség szeretete, tisztelete, elfogadása, kompetenciáinak (képességeinek, ismereteinek, attitűdjének) fejlesztése, és felhasználásának segítése, autonómiájuk kibontakoztatása. /4.4/*
- *A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésben szemléljük, nem statikusan./4.3/*
- Olyan érzelmeket kiváltó, motiváló helyzeteket kell teremteni a gyermekek mindennapjaiban, melyek kíváncsiságot ébresztenek, és tevékenységre ösztönöznek.
- *A gyermekekben igyekszünk felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használjuk az IKT- eszközöket is. /3.7/*
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy olyan nyitott és szeretetteljes környezetben fejlődjön, amely igazodik a szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz és egyéni fejlődési üteméhez.
- Az óvodai nevelésünkben törekszünk a komplexitásra.

A komplexitást kétféle módon értelmezhetjük:

1. Beszélhetünk egy, vagy több héten át tartó, egymással párhuzamosan futó tevékenységekről. Ez azt jelenti, hogy egy témakörünk van, ami köré csoportosulnak a napi foglalkozások, kezdeményezések, Így az adott téma minden tevékenységformában megjelenik, és újra feldolgozást nyer.
2. A másik esetben a komplexitás egy kezdeményezésen, foglalkozáson belül valósul meg. (A 2. sz. függelék témaköreit szem előtt tartva) Ez azt jelenti, hogy egyszerre több tartalmi terület is megjelenhet.

Azokat a témákat valósítjuk meg komplexen, ami könnyedén, és természetesen illik egymáshoz. A komplexitás azt a megvalósítási formákat adja nekünk, ahogyan a kitűzött célt és feladatot elérhetjük. Ez változatosabb, újszerűbb a gyerekeknek.

- A tanulásban a folyamatosságot heti tervezéssel valósítjuk meg. Ezt megelőzi a tematikus terv készítés és az éves terv elkészítése. A heti terveken belül valósul meg a komplex foglalkozások rendszere. Egy témakör adott időintervallumban való feldolgozása

lehetőséget biztosít arra, hogy a folyamatos tanulás ne sérüljön, illetve a gyermek képességeihez, egyéni tempójához igazodjon. A témakör mélysége a gyerekek érdeklődésétől, ötleteitől függően teljesebben ki. Előfordulnak olyan témák, melyek nem kapcsolódnak közvetlenül a tematikus tervbe, mert a gyerek egyéni érdeklődéséből fakadnak. Ezt a lehetőséget is felhasználjuk tanulásra oly módon, hogy a témához kapcsolódó, azt egymásba szövő tevékenységeket szervezünk. A tematikus tervezéshez illeszkedő heti tervezés, a komplexitás megvalósítása, a témakörök megválasztása összehangolt munkát kíván a csoportban dolgozó óvodapedagógusoktól, a témaköröket, a tevékenységek anyagait a PP 2. sz. függeléke tartalmazza.

- Az igazi tudás az, amelyet a gyermek tapasztalatok útján szerez, cselekvésen keresztül sajátít el. Mindennek az alapja, hogy a gyermek adottságára, érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalatára épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer. Ezt értjük képességfejlesztés alatt. A különböző tevékenységek természetes módon kapcsolódnak –tágabb értelemben- a feldolgozandó témakörökhöz, szűkebb értelemben a komplex foglalkozásformák rendszeréhez. A tevékenységek szervezésében az óvónő tudatossága mellett, ha lehetőség adódik spontán módon kialakuló tevékenységekre, akkor azok fejlesztési lehetőségeit használjuk ki. A tevékenységek a nap bármely szakaszában szervezhetőek, illetve szerveződhetnek. Formáit tekintve, lehetnek egész csoportot érintőek, illetve kisebb csoportokat érintőek. Adott időben egymással párhuzamosan többféle tevékenység is szerveződhet.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Vegye figyelembe a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein./3.1/
- Az egyes gyermekek személyiségének lehető legkonkrétabb megismerése,
- Minél választékosabb, többfajta tevékenység gyakorlásához feltételek biztosítása (idő, hely, eszközök, ötletek),
- Alaposabb, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével támaszkodjon a gyermekek ötleteire, tapasztalataira, élményeire, melyek beépíthetők az óvodai nevelés folyamatába,
- Az óvodapedagógus és a gyermek aktív egymásra hatására építünk. Az óvodapedagógus által elképzelt fejlesztést ki kell egészíteni a gyermektől származó ötleteknek, a meglévő gyermeki ismereteknek, tapasztalatoknak,
- Élmények nyújtása,

- Család bevonása, kihasználva a település és az óvoda adta lehetőségeket az élményszerzésekre.
- *Csoportos tevékenységek esetén is figyeljen az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására. /4.7/*

„Tulajdonképpen minden tevékenységünk valamilyen képességen alapul és fordítva: minden képességünk, valamilyen tevékenység eredményes elvégzését teszi lehetővé.”
(TVKP 6- 7. oldal)

A képességeket tevékenységek közben megfigyeltük, ezeket rögzítettük. Így az általános képességeknek a következő csoportjai jelennek meg óvodai munkánkban:

Értelmi képességek, érzelmi képességek, akaratú képességek, anyanyelvi képességek, motoros képességek, szociális érdekérvényesítési képességek, pszicho-motoros képességek.

Munkához kapcsolódó alapelveink:

- A nevelőtestület jó munkahelyi közérzetének, alkotó légkörének megőrzése, továbbfejlesztése.
- Szakmai ismereteinek és a felnőttkori kulcskompetenciák (idegen nyelvi, informatikai, beilleszkedési) fejlesztése az óvoda alkalmazottainak körében.

2.5.2. SPECIALITÁSAINK

„ A jövőben szükségessé válhat – az életpálya-építés bármely szakaszában – a módosítás, az új készségek, kompetenciák elsajátítása.” (Kompetencia alapú tanulás Óvónők kincsesára B 1.12.)

A kompetenciát, mint ismeret, képesség, attitűd egymással szoros kapcsolatban álló egységét definiáljuk.

A kompetencia, mint sikeres tevékenységvégzést feltételező elem jelenik meg a nevelésben. Ahhoz, hogy ez kialakuljon, sokféle tevékenységben fejlesztjük a gyermekek kompetenciáit. Ez a képességfejlesztés és az erre létrejövő siker óvodai mindennapjaink része. Az óvodai kompetencia csomag ebben a munkában ad az óvodapedagógusok számára módszertani ajánlást. /1.4/

Tűz, Víz, Föld, Levegő témakörök, mint a Kompetencia alapú tanulás megvalósulásának lehetséges színterei. Nem választhatók el a komplex tevékenységek rendszerétől, hiszen a fenti témakörök is valamilyen területbe ágyazódva valósulnak meg.

Lehetőség a pedagógusoknak a sokoldalú tapasztalatszerzésre, ezáltal a kompetenciák fejlesztésére, gyakorlására.

2.5.2.1.KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK (Knt.: 4§ 13.)

2.5.2.1.1.Sajátos nevelési igényű gyermek

Ez a szakasz a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet figyelembevételével készült

Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermeket, csak akkor fogadunk, ha a Szakértői Bizottság szakvéleményében leírja az integrált óvodai nevelést. Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Számukra biztosítanunk kell az integrációhoz előírt gyógypedagógus által történő fejlesztést.

Azok a gyerekek, akik már óvodai beiratkozásuk idején rendelkeznek szakértői bizottság szakvéleményével, melyben a fent leírt fogyatékoságok szerepelnek, olyan csoportba vehetők fel, ahol legalább az egyik óvodapedagógus rendelkezik fejlesztőpedagógusi szakképesítéssel is.

A mozgásszervi fogyatékos, (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

Kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása. Ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és így módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése, a megtanult mozgásformák alkalmaztatása. Óvodánk épülete akadálymentes, így a mozgáskorlátozott gyermekek akadálymentesen közlekedhetnek, és használhatják óvodánk akadálymentes mosdó helyiségeit.

A mozgásfejlesztés során előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely-és helyzetváltoztatás és a manipuláció fejlesztése, a nagy és finommozgások célirányos fejlesztésével, és az írás megalapozását célzó egyéb grafomotoros fejlesztésekkel. Nagy hangsúlyt kell kapnia az önellátást, önkiszolgálást segítő fejlesztéseknek is. Biztosítjuk a gyermekek megfelelő mozgását és életterét, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, gyakorlása, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása, a napirend egészét átszövő feladat.

A játéktevékenységek során is fontos a mozgáskorlátozott gyermek bevonása, aktív szerepének segítése.

Mivel a mozgáskorlátozottsághoz gyakran társul a beszédzavar vagy kommunikációs probléma, így szükség van arra, hogy a gyermeket bevonjuk minden nyelvi és kommunikációs kompetencia fejlesztését célzó tevékenységbe, és szükség van logopédus szakemberrel való együttműködésre.

Az ének zenei nevelés, az éneklés, a kézügyesség fejlesztése, a rajzolás, pozitívan befolyásolja a mozgásfejlődést tehát szükséges, hogy ezekbe a tevékenységekbe is bevonjuk a gyermeket.

Minden tevékenység során segítenünk kell a mozgáskorlátozott gyermeket a cselekvéses tapasztalatszerzésben ezáltal fejlődnek észlelési és kognitív funkciói.

A látássérült (gyengén látó) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására: segítjük a gyermek részvételét a közös játékban, segítjük a közösséghez való alkalmazkodását, és a viselkedési formák megtanulását, gyakorlását, közösség előtti szereplését.

Kiemelt hangsúlyt fektetünk az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyüknek megismertetésére, a rendszeret, higiénia, szem és kéz tisztántartására. Figyelembe vesszük a gyermek fizikai terhelhetőségének korlátjait.

A gyengén látó gyermek fejlesztésénél kiemelt terület:

- látás nevelés: a látás használatának megtanítása távoli és közeli környezetben,
- nagymozgások fejlesztése: mozgáskoordináció, magabiztosság
- térbeni tájékozódás a látás felhasználásával,
- finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése,
- hallási figyelem fejlesztése, mely segíti a hallás utáni tájékozódást,
- tapintás képességének fejlesztése, mely kiegészíti a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

Az enyhébben hallássérült (enyhe fokú hallásvesztésűek) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A nagyothalló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása. A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása. Ennek eredményeképpen a nagyothalló gyermekek megközelíthetik halló társaik nyelvi teljesítményét.

Az enyhén értelmi fogyatékos (határeseti intellektusú) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésében meghatározó, hogy a nem fogyatékos óvodáskorúakkal együtt neveljük őket. A spontán tanulást a társakkal való együttműködést a kommunikáció fejlődését segítik elő azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

A beszéd fogyatékos, nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő gyermekek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során:

A beszéd fogyatékosok döntő többsége teljesen rehabilitálható, másoknál a tünetek csökkenthetők.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósul meg. A gyermek egyéni kompetenciájához igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzés biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is. Kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizumotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése.

Az autista, autisztikus gyermek fejlesztésének elvei az óvodai integrációs nevelés során:

Az autista, autisztikus kisgyermeket, amennyiben rendelkezik a korai elemi készségekkel (szobatisztaság, rágás-evés, a szociális interakció csecsemőkori szintjét segítségével használja), valamint mentális szintje megengedi és a Szakértői Rehabilitációs Bizottság integrált óvodai nevelést javasolt, óvodánkban integráltan neveljük.

Az autisztikus kisgyermek számára a viselkedési problémák rendezése, viselkedés és gondolkodási készségek terápiája, kommunikációs eszköztárának kialakítása, a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. A fejlesztések során szükséges az intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata. Az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása. Az autisztikus gyermek fejlődési szintjének és szociális alkalmazkodásának követése egyéni tervekkel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetekkel megalapozva.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai integrációs nevelés során:

Kiemelt feladatunk, hogy a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával történik. Meg kell előznünk a másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és ki kell alakítani a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciákat.

2.5.2.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek

A Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ezeket a gyerekeket minden óvodapedagógus fogadhat, de biztosítani kell számukra, a szükséges fejlesztő foglalkozásokat, gyógytestnevelést, amelyet a szakértői vélemény előír.

Óvodánkban tehát a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket integráltan, többi gyerekkel együtt neveljük. Alapító Okiratunknak megfelelően az enyhe fokban sérült SNI-s, BTM-es gyermekek óvodai nevelése során az óvodai nevelés általános céljainak és feladatainak megvalósítására törekszünk, úgy hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Biztosítjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket a fejlesztés során ne terheljük túl a fejlesztés a számukra megfelelő területen valósuljon meg, és az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy a sérült kisgyermeknél is fejlődjön az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges. A rehabilitációs, egyéni vagy csoportos fejlesztési terv gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez gyógypedagógus közreműködését vesszük igénybe, amennyiben a gyógypedagógus közreműködése egyébként is nevelési feltétel. A gyermek sikeres integrációjához az előírtakon túl, megkeressük a legmegfelelőbb szakembert.

Intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvétet és védettséget. Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésében résztvevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia, tolerancia, hitelesség...) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus(ok):

- *szükség szerint hosszabb távú egyéni fejlesztési tervet készít, ezeket hatékonyan valósítja meg, individuális módszereket, technikákat alkalmaz./1.8/, /4.9/*
- *a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlődésének elemzése alapján, szükség esetén eljárásait megváltoztatja, az adott szükségletre igazodó módszereket megválasztja,*
- *egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,*
- *alkalmazkodik az eltérő kompetenciákhoz, az eltérő viselkedésekhez,*
- *Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra./3.3/*
- *együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba,*
- *szoros kapcsolatot tart a szülővel, megértő, segítő attitűddel fogadja a szülő közeledését, szakembereként segíti őket.*
- *a játéktevékenység során kiemelt figyelmet fordít a speciális fejlesztő játékok és játékeszközök használatára,*
- *gondoskodik a gyermek által használt segédeszköz tisztántartásáról, védelméről.*

2.5.2.1.3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Gyermekvédelem, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő kompetenciájuk. Ez a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában. Az óvodai gyermekvédelem egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhető először. Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról¹

*A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása*⁴⁹⁹

„67/A. §⁵⁰⁰ (1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)⁵⁰¹ a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

(5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

(6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.”

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§-a meghatározza a veszélyeztettség fogalmát: „ⁿveszélyeztettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”

Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztettség nyilvántartásba vételének szempontjai óvodánkban:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás
- súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett. Kialakulásához vezető tényező lehet: alacsony jövedelem, rossz lakáskörülmény, szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje nevelési hiányosságok, munkanélküliség

A gyermeki jogok érvényesülése a nevelésben a résztvevőkön múlik. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodavezető feladatai:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen. A vezető felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételtől, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslatot a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- Az óvodavezető kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükséges.

Óvodapedagógusok feladatai:

Elsődleges feladatok:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak, hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- *Ismerje a kapcsolattartás formáit, és az együttműködés során, tudatosan használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat. /7.5/*
- *Óvodapedagógusok legyenek képesek, a gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködni a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel. /7.6/*
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel –gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel –ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni az óvodai gyermekvédelmi felelősnek.

- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

További feladatokat:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Az elősegíteni a Sajátos Nevelési Igényű gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében.
- Ismerni a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket, szükség esetén vegye kapcsolatfelvételt kezdeményezni.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.
- A gyermekvédelem azt is igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekeket, a rájuk ható tényezőket, és segítsék elő a lelki traumák feldolgozását.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyezni a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évré, tanév végén éves értékelés készítése.
- Kapcsolattartás az Önkormányzat szociális feladatokat ellátó munkatársával és Téglás Város Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával.
- Rendszeres részvétel Téglás Város Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának esetmegbeszélésein.
- Fontos feladata, hogy segítse a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény vezetőjét, és az adott gyermekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatni.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Szülői értekezletek, nyílt napok, nyitott óvoda, óvodai rendezvények.
- Személyiségfejlesztő tréningek tartása az óvodai dolgozóknak.
- Alkalmanként szülők klubja szervezése, mentálhigiénés foglalkozások tartása.
- Közös kirándulások évente 1-2 alkalommal, munkadélutánok szervezése.
- Gyermeki és szülői jogok ismertetése az óvodát kezdő szülők részére a 0. Szülői értekezleten, év elején minden csoportban a szülői értekezleten.
- Adományok gyűjtése, kiosztása a hátrányos helyzetű gyermekek, családok részére.

A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések, esélyegyenlőségi terv

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a köznevelés terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberei méltósághoz.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII:27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Téglás Város Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Ebben az óvodára vonatkozó feladatokat is érinti.

Annak érdekében, hogy településünkön minden gyermek részt vegyen az óvodai nevelésben, a törvényi előírásoknak megfelelően figyelemmel kísérjük a 3 éves gyermekek rendszeres óvodába járását.

Célunk a nevelésben, a tapasztalatszerzésben, a megismerésben, hogy foglalkozunk a felzárkóztatással, a tehetséggondozással és az integrációval, inklúzióval amennyiben objektív és szubjektív feltételeink lehetővé teszik. Egyenlő bánásmódban részesítjük óvodásainkat az óvodai élet minden területén.

A család a legfontosabb partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen, egyenlőségen alapuló jó együttműködés. Fontos, hogy az óvoda és a család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényeihez, ne szegregálódjon el egy család sem az óvodai élettől.

Partnereink között társintézményeinkkel való kölcsönös bizalom, felelősségvállalás céljaink közé tartozik. Olyan közös kapcsolódási pontok keresése és fenntartása, amely segíti óvodásaink és családjaik társadalmi beilleszkedésének esélyeit.

A gyermekek esélyegyenlőségeit szolgáló intézkedések:

Az óvodánkban dolgozó kollégák mindennapi tevékenysége, a nevelési programban megfogalmazott elvek szerint ellátott gyermekvédelmi feladatok mind – mind részei annak a komplex hatásnak, amely szükséges az esélykülönbségek csökkentése, az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében. Lehetővé téve azt, hogy a gyermekek személyisége szabadon kibontakozhasson.

- Programunkban is fontos szerepe van a zökkenőmentes óvodai befogadásnak (biztosítjuk az anyás befogadást).
- Törekszünk arra a gyermek érdekében, hogy harmonikus szülő – gyermek – pedagógus viszony alakuljon ki.

- Óvodába érkezéskor felmérjük, hogy a gyerekek az egészségügyi szokások milyen szintjén állnak, milyen értékrendet hoztak családjukból.
- Szakértői hálózat segíti fejlesztő munkánkat, amit ingyenesen vehet igénybe minden szülő (logopédiai szűrés, iskolaérettségi, pedagógiai vizsgálat, pszichológiai megsegítés). Azokkal a gyerekekkel, akiknek szükséges a fejlesztés fejlesztő pedagógusaink foglalkoznak.
- Pedagógusok továbbképzése a továbbképzési ütemterv és az óvodában megjelenő igények szerint.

Fontos és folyamatos feladatunk, hogy a szülőket és a partnereinket bevonjuk az intézményi nevelőmunkánkba. Színes és folyamatosan megújuló programjaink erre is lehetőséget adnak. A Téglás Város Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának munkatársaival rendszeres kapcsolattartás is feladatunk, amely a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek érdekében elengedhetetlen.

2.5.2.1.4. Kiemelten tehetséges gyermek /kivonat a Bárczay Anna Városi Óvoda tehetségprogramjából/

ELKÖTELEZETTSÉG

Óvodapedagógusaink felkészültek a tehetségek felismerésére, és gondozásukat segítik, az óvodai élet egészén belül. Ennek megvalósítására különösen alkalmasak egyes életkorú csoportjaink. Speciális végzettségekkel rendelkező kollégáink (zeneóvoda végzettséggel, vizuális kultúra műveltségterülettel) a tehetség ígéretek számára plussz foglalkozás keretében biztosítják a tehetség megsegítését, gondozását.

(zeneóvoda, kézműves kuckó, pindur-pandur közlekedési csoport)

CÉLRENDSZER

Tehetség Programunk fontos célkitűzései, melyek a Pedagógiai Programunk Céljából indulnak ki.

Pedagógiai Programunk Célja:

"A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú fejlesztése, mely magába foglalja, a teljes gyermeki személyiség fejlesztésének és az életre való felkészítésnek lehetőségét a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül." PP

Tehetség Programunk Célja:

- A tehetségígéretes gyermekek további gondozása óvodai programok keretében, életkori sajátosságaik figyelembevételével.
- Az óvodáskori alapozó szakaszban óvodai programunkba beépítve a speciális képességek fejlődési lehetőségének biztosítása a játék elsődlegességének hangsúlyozásával.
- Kötelességünk, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, tovább erősítsük erős oldalukat, fejlesszük gyenge területeiket, (melyek a fejlődését megnehezítik)
- Olyan légkört alakítsunk ki a gyermekek körül, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti. Szeretetteljes légkörben képességeink felfokozódnak. Szeretetteljes: minőségi idő, elismerő szavak, ajándékozás, testbeszéd, testi érintés, szívességek.

ALAPELVEK

Tehetség Programunk alapelvei szervesen illeszkednek Pedagógiai Programunk Alapelveihez:

„2.5.1. ALAPELVEINK az óvodai neveléshez és tevékenységi formáihoz:

- A család mentalitását tiszteletben tartva segítjük a gyermek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.
- Érvényt szerzünk a gyermeki jogoknak.
- *Az óvónő egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbözőségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen, különbözőség elfogadásán alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia, figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait. /5.4/*
- A nevelőtestület sokszínűségének megőrzése.
- A helyi környezet értékeinek megtartása, hagyományainak ápolása.
- Minden gyermeket megillet a differenciált egyéni bánásmód, amely szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, ezáltal egyenlő esélyeket biztosít a gyermek számára a fejlődéshez.
- *A mindennapi tevékenységek során, gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket biztosítunk./7.3/” PP*

Tehetség Programunk alapelvei:

- az óvoda és a család kölcsönös kapcsolatának elve
- az egyéni különbségekre való odafigyelés, az egyéniség tiszteletben tartásának elve
- folyamatosan segíteni a kíváncsiság kielégítését, gazdagítását, erőtetés, presszionálás nélkül
- vegyék figyelembe a helyi értékeket, szokásokat, hagyományokat a munka során

3.Tartalmak

3.1. A FEJLESZTÉS TARTALMA

3.1.1. Játék és tanulási tevékenység

Játék

„ A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” (OAP)

Az óvodáskorban meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét. Fontos, hogy a játék az óvodai élet egészét szője át. A játék szervezi egyggyé az értelmi, érzelmi, társas folyamatokat. A játékban a különböző személyiségjegyek, az érzelmi, akaratil élet tulajdonságai, a társas kapcsolatok, az értelmi képességek komplex módon fejlődjenek, a megfelelő feltételek biztosítása eredményeként.

Az óvodában sokat és jól játszó gyermekekből óvodáskor végére nyitott, érdeklődő és majd alkotó, tevékeny ember válhat.

„A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (OAP)

Óvodánkban a tízóraiás folyamatosan történik, így biztosítva a játék folyamatoságát- ezzel lehetővé tesszük a gyermekeknek, hogy zavartalanul kiélhessék játékigényüket.

„Az óvodában kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.” (OAP)

A gyermek a napirend kötött részében is érezze, hogy nem kell sietnie. Az óvónő a játék végét időben jelzi, hogy felkészülhessen a gyermek a játék befejezésére.

„A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.” (OAP)

Mivel a szabályok betartásánál még a nagyobb óvodásoknál is (életkori sajátosságai miatt) hiányzik a belátás, így a szabályok kialakításánál hosszabb távú céljaink vannak. Ezeknek a hosszabb távú céloknak óvodában csak az elmozdulásait várhatjuk el, hiszen a szabályok belülről jövő betartása csak kisiskoláskorra alakul ki.

Óvodáskorban a csoporton belüli szabályok azonosak legyenek minden gyermek számára. Elvárt attitűd ezen a téren az óvónőtől a következetesség, hitelesség.

A szabályok melyekhez alkalmazkodni kell, ésszerűek és betarthatóak legyenek, de ne olyan mennyiségben jelenjenek meg, mely gátolja a szabad játékot és egyéb tevékenységüket. Ezek a szabályok azért szükségesek, hogy a szabad játék minden gyerek számára megvalósulhasson.

Szabálytudatukat leginkább szabályjátékokon keresztül fejleszthetjük, de természetesen nem ez az egyetlen út.

Az udvaron közös, mindenkire érvényes szabályok vannak, a játékeszközök használatával kapcsolatban, a szabályok betartatása pedig minden óvónő számára kötelező. Ezt a szabályrendszert az udvari team évente felülvizsgálja, aktualizálja. Az udvari team játékszabályai írott formában megtalálhatók a csoportszobákban. Úgy kell a gyermeki szabálytudatot alakítani, hogy minden óvónőnek a jelzésére, felszólítására hallgatniuk kell.

Egy-egy szabály megszegéséből adódnak a konfliktusok. A gyermekek a helyzet súlyosságától függően társaikkal, vagy a felnőtt segítségével oldhatják meg a kialakult konfliktusokat.

Konfliktushelyzetek lehetnek például: - A játék helyének meghatározása

- eszköz elosztása, használata
- szerepelosztás: irányító szerep meghatározása
- az elkészült játék-produktum elrombolása

A játékon keresztül alakulhatnak, fejlődhetnek azon képességek, így például:

- a társakkal való együttjátszás kialakulása
- játékon belüli önállóság
- a másik gyermek játékának tiszteletben tartása
- a kezdeményezőkézség kibontakoztatásának lehetősége
- mások mozgósításának képesség
- alá-fölrendeltségi viszonyok önkéntes kialakítása
- a kommunikáció, kooperáció fejlődése

- az érzelmi, akarati kompetenciák fejlődés (pl: frusztráció, türelem, önfegyelem), melyek a későbbi életükben meghatározóak lehetnek

Az óvodapedagógus feladata a játékkal kapcsolatban:

- „Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához...
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel”
(TVKP 59. oldal)
- Az óvodapedagógus „utánosztható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ maradjon, illetve segítővé, kezdeményezővé legyen, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte tegye lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Teremtse meg a nyugodt légkört, biztosítson megfelelő helyet és időt, biztosítsa az egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket.
- *A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel. /4.1/*
- Éljen az aktuális élményszerző lehetőségekkel.
- Az udvari játékban minden óvónő, minden körülötte játszó gyermekért felel, a saját csoportjában járó gyerekeket természetesen szem előtt kell tartania.
- Az óvónő az udvaron, bármely segítségért hozzá forduló gyermek gondozási feladatát lássa el.
- „A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.” (OAP)

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, A JÁTÉK TERÜLETÉN:

- Képesek elmélyült, kiegyensúlyozott játéokra.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, a meglévő szabályokat betartják, illetve képesek újak alkotására.
- Bizonyos helyzetekben képesek irányítani, és központi vezető szerepet is vállalni.
- Kompromisszum képessé válnak.
- Játékaikat meg tudják szervezni, képesek az eszközöket, szerepeket elosztani, problémákat megoldani, képesek szervezett együttes tevékenységre (tagolódni).
- Elsajátítják a játék közben szükséges magatartási formákat, alakul frusztrációs toleranciájuk.
- Érdeklődőek, tudnak környezetükkel kapcsolatot kialakítani, megfelelően kommunikálni, alakul kooperációra való készségük.

Tanulás /tevékenységben megvalósuló tanulás/

„A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban...”

Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. ... A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek.”(TVKP 62. oldal)/4.2/

„Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.” (OAP)

Célunk, hogy a cselekvő gondolkodás szintjéről, a gyermek jusson el a konkrét fogalmi gondolkodás szintjére. A tevékenységek általi többoldalú tapasztalatszerzésből, egy komplex érzékelő, észlelő folyamat alakul ki, a gyerekek komplex világlátásából pedig a tanulási folyamat indul ki.

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.” (OAP)

A témakörökön, a tevékenység anyagain belül nem lehet mindent komplexen megvalósítani. Ilyenkor célszerű visszatérni a hagyományos foglalkozások tervezéséhez. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek szervezeti formája: kötött, kötetlen, mikrocsoportos

A fejlődést elősegítő tevékenység/-ek során alkalmazott munkaformák:

egyéni, csoportos, egyénre szabott, frontális, páros

A gyermek a tanulást játékként élje meg, mivel „a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyerekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.” (TVKP 62-63. oldal)

Az óvodában olyan környezetet biztosítunk, mely motiválja őt arra, hogy átélhesse az „én is tudom, én is képes vagyok rá” élményét.

Ne legyen az óvodai tanulás görcsös erőfeszítés, megfelelni akarás, kudarcból való félelem. A siker élménye motiválja a gyermeket az újabb tevékenységre. *A teljesítményt az óvónő az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli, mindig megerősíti, elismeri, dicséri, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. /6.3/*

Az új tevékenységek biztosításával lehetőséget kap a gyermek, hogy minél többször kipróbálhassa önmagát, és reális önbizalma alakuljon ki.

„A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.” (OAP)

Míg a siker öröme motivál, addig a kudarc többnyire akadályoz. A sorozatos kudarcélmények pedig szorongáshoz vezetnek. */4.8/A kudarc kiküszöbölésénél a tevékenységeket gátló kudarcok elkerülésére törekszünk úgy, hogy:*

- erősítjük a gyermek reális önbizalmát
- az elért eredményt dicsérjük, pozitívumokat kiemeljük
- lehetőséget biztosítunk az újra próbálkozásra, tapasztalatszerzésre
- biztosítjuk a javítás lehetőségét, a gyermek képességeinek megfelelő feladatadással /3.5/
- differenciáltan nyújtunk segítséget
- választási lehetőséget biztosítunk a gyermeknek
- egyéni fejlesztő tervet készítünk

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását. /6.4/
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezzen, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan válassza ki a leginkább megfelelőt. /6.1/

- *Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak. /6.2./*
- *Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekedjen, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre. /6.6/*
- Tartsa szem előtt a játékosság elvét.
- Törekedjen a komplexitásra.
- *a tanulási folyamat szervezésében vegye figyelembe az egyéni fejlettségi szinteket, életkori sajátosságokat, ennek megfelelően válassza meg az alkalmazott módszereket/1.9/*
- *A tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire./1.15/*
- *„Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).*
- *A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.*
- *Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kutatás örömeit.*
- *A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.*
- *A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.*
- *Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.” (TVKP 66. oldal)*
- *Ismerje, kritikusan, céljainak megfelelően használja a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket /1.13/*

„A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.” (OAP)

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKORVÉGÉRE, A TANULÁSTERÜLETÉN:

„A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek...:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. ...
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.” (OAP)

3.1.2. Társas és közösségi tevékenység

A közösségi nevelés az óvodai nevelőmunka alapja, amely lehetővé teszi a nevelés céljának megfelelő személyiségjegyek alakulását, az értelmi, erkölcsi, esztétikai tulajdonságok megalapozását. A közösségi nevelés az egész nevelőmunkát áthatja.

Az óvoda csak a szülővel szoros együttműködésben érhet el eredményt.

„ A közösségben való élni tudást pedagógiaileg tervezetten, tudatos fejlesztő tevékenységek által és a közösségben élve, mozogva a többiekkel együttműködve lehet elsajátítani. ...

Ebben az életkorban kell egyrészt stabilan megalapozni azokat az általános individuális képességeket, amelyek később az egész iskolai pályafutás alapjait jelentik, másrészt érzelmileg képlékeny impulzív, természetesen énközpontú, csoporttudattal nem rendelkező gyermekeket segíteni, rávezetni, nevelni és tanítani a csoportban élés művészetére....

(TVKP 67. oldal)

„ A társas és közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja.” (TVKP 69.)

A közösségi szokások kialakítása lehetővé teszi, hogy a gyermekek minél több tevékenységben részt vehessenek úgy, hogy képessé váljanak a csoportkeretek, csoportnormák és legfőképpen a másokra való odafigyelés, az egymás mellett élés elemi szabályainak

betartására. A jó szokásrendszer teszi lehetővé, hogy az egyik gyermek ne zavarja a másikat a tevékenységek végzése közben és kialakuljon a gyermekek között egy jó együttműködés.”

(TVKP 72.)

A társas és közösségi tevékenységek folyamatában a legfontosabb pont, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával. A csoport mindkét óvodapedagógusa biztosítja a fokozatos átmenetet, és lehetővé teszik a szülőkkel együtt történő befogadást.

A rendszeres óvodába járás előtt, óráról-órára, napról-napra fogadjuk, szoktjuk be a gyerekeket. A kisebbeknek általában két hétre van szükségük az óvoda elfogadásához. A nagyobbaknál előfordulhat, hogy rövidebb idő alatt is zökkenőmentesen beilleszkednek. A közös indulás jó alapot teremthet a folyamatos, őszinte együttműködéshez.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a befogadás ideje alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- „Biztonságos, nyugodt félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételre.” (TVKP 77. oldal)
- A félénk, zárkózott gyermeket segítse, hogy a közösségben érzelmileg kiegyensúlyozott gyermekké váljon.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek toleráns, kompromisszumokra hajlandó személyiségekké váljanak.
- *A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli./5.3/*
- Fokozatosan alakítsa a gyerekek tűrő és konfliktusmegoldó képességét.

A szélsőséges esetektől eltekintve az a célszerű, ha a gyerekek a saját indulataik által keltett konfliktusokat maguk oldják meg.

- *Alkalmazza tudatosan a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élménygazdag tevékenység, program során./5.1/*
- Az óvodai élet (csoport) szokásai, szabályai betartásának gyakoroltatása.
- Figyeljen arra, hogy a magányos és a peremhelyzetű gyerekek a közösség által jobban elfogadottak legyenek.
- *Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során. /5.7/*
- *Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén./5.8/*

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKORVÉGÉRE A TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG TERÜLETÉN

A gyermek saját személyiségéhez mérten képes társaival és a felnőttekkel nyílt, őszinte, kezdeményező kapcsolattartásra.

- Képességeihez mérten aktív, tevékeny tagja a közösségnek.
- Toleránssá, segítőkésszé, alkalmazkodóvá, kompromisszumra hajlandóvá válik, nemcsak a felnőttekkel, hanem társaival is.
- A közösségben érzelmileg kiegyensúlyozott.
- Felismeri, mikor kapcsolódhat be a társai tevékenységébe, érdeklődik társai iránt.
- Felelősséget érez a vállalt és elkezdett feladatokért.
- Örül a közösen elért sikereknek.

3.1.3. Értékteremtő munkatevékenység

A munka tudatos, célirányos tevékenység.

„Az belátható, hogy életünk nagy részét munkával, munkában töltjük el. 3 –7 éves korban ebből csupán annyit kellene megvalósítanunk, hogy szeressen tevékenykedni a gyermek, szívesen végezzen saját maga és a társak számára olyan cselekvéseket, melyek a munkatevékenység körébe tartoznak.” (TVKP 79. oldal)

Nevelőtestületünk azt vallja, hogy óvodánkban a gyermekeknek az elkezdett munkát be kell fejezniük. A munka olyan külső hatásból irányuló tevékenységként érje a gyermeket, hogy életkori sajátosságának megfelelően, és testi épségét ne veszélyeztesse. A munka és a munkajellegű játékos tevékenységek rendszeresek és folyamatosak, beépülnek a mindennapokba. A gyermekek napi tevékenységének természetes részét alkotják.

Óvodánkban a következő munkafajtákat különböztetjük meg:

- Önkiszolgálás, a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos teendőket (pl. testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása) a lehető legkorábbi időponttól kezdve próbálják önállóan elvégezni.
- Önként vállalt naposi munka.
- Felnőttektől kapott kisebb megbízatások teljesítése, környezet gondozása.
- Játékeszközök közös rendben tartása.
- Ünnepek előtt a csoportszoba feldíszítése.

- Óvodánkban fontosnak tartjuk az élősarok kialakítását, a kerti munka és az évszaknak megfelelő aktuális munkavégzések megvalósítását: pl. növény és kisállat gondozást.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- A munka tudatos pedagógiai tervezést, szervezést igényel.
- Olyan munkát bízjon a gyerekekre, amelynek a folyamatos elvégzésére, és teljes befejezésére képesek.
- A munkatevékenységek megválasztásakor vegye figyelembe a gyermek önkéntességét, megismerési vágyát, aktivitását és érdeklődését.
- A munkavégzés során biztosítsa a gyermek teljes önállóságát.
- Figyelje és segítse, hogy a gyermekek a munkamegosztás során megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.
- Figyelmet fordítson az életkornak megfelelő munkavégzés gyakorlására, az egyéni differenciált segítségadásra.
- Lehetőségeihez mérten folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- Olyan helyet biztosítson a munkaeszközök számára, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Törekedjen arra, hogy minden tevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE A MUNKA TERÜLETÉN:

- Kialakulnak ki a gyermekben a munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok, mint például kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.
- Önként, szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- Az elvállalt naposi munkát, környezet és növényápolást, állatgondozást önállóan, felelősséggel végzik.
- Felismerik és önmaguk is kezdeményezik, valamint önállóan hajtják végre a feladatokat.
- Munkatempójuk kellően gyors és pontos.
- Megbízhatóak.
- A munkatevékenységeknek megfelelően válasszák és használják az eszközöket.
- Igényelik, és meg tesznek mindent az esztétikus környezetért.
- Részt vesznek a csoport díszítésében, vigyáznak a csoport rendjére.

- Ki alakul az életkornak megfelelő felelősségérzet, kötelességteljesítés, önértékelés, közösségi értékelés, vállalkozó szellem.
- A gyermek a rábízott munkának ismeri a folyamatát, a feladatot pontosan, önállóan és kitartóan végzi.

3.1.4. Szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenység a 4-es feladatrendszer elemeként, nem elkülönítve, hanem egymást átszöve jelenik meg óvodai életünkben.

Közvetlen céljaink: - hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet melyben örömet leli, melyben dönthet, szabadon választhat és az ehhez szükséges képességei is fejlődnek.

Ezáltal tevékeny, döntésekre képes, egészséges értékítélettel bíró felnőtté válhat.

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb, és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad- képzettársításokat követő, szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (OAP)

„A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.” (OAP)

„Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.” (OAP)

A szabad játéktevékenységet is a szabadidős tevékenység részének tekintjük, ezért valamennyi csoportban alkalmat teremtünk ennek megélésére.

Méréseink, megfigyeléseink, tapasztalatainként a szabadidős tevékenység új formája a SZABAD JÁTÉK NAPJA.

Erre kéthavonta egy alkalommal kerül sor. Minden csoport maga dönti el, hogy melyik napon valósítja meg.

A szabad játék napjait a következő szempontok figyelembevételével szervezzük:

- élményszerzés a játékhoz
- szerepjátékok erősítése
- eszközbővítés
- a szabad játék napján az óvónő nem irányítja a játékot
- az óvónő tudatos jelenléte a szabad játék napján,

ehhez hozzátartozik:

- A tudatos élményszerzés lehetősége (Az óvónő nem csak általában teremti meg a szerepjáték feltételeit, hanem figyeli a játék közbeni beszélgetéseket, a rajzaik témáit, reakcióikat, érdeklődésüket, otthoni elmesélt élményeiket, és ezek alapján is nyújt a témákhoz feltételeket. Ezáltal válik valóra, hogy az óvónő tudatos segítségével minden egyes gyermek egyéni élménye egy bizonyos játék kiindulópontja lehet)
- a tudatos játékeszközök megválasztása,
- a tudatos eszközkészítések, melyekkel a játéktartalmak bővülnek,
- a tudatos játéktér elrendezése

- Ennek a napnak a megléte nem feltételezi azt, hogy az óvodai élet egészében nem a játék uralkodik, illetve, hogy a szabad játékfolyamat máskor nem valósul meg. Számunkra, illetve a gyermekek számára ez a nap egy plusz lehetőség a gyermekek játékának megfigyelésére, és a szabad képzettársítások, a szimbólumok hosszantartó megélésére.

- A szabad játék napján az óvodapedagógus nem kezdeményez, kerüli a tudatos fejlesztést. Csak akkor avatkozik be a játékba, ha a gyermekek nem boldogultak és szükség volt óvónői jelenlétre.

- konfliktuskezelés
- alkalmi szerepvállalások melyek a játék kiteljesedését segítik

A szabad játék napjával elősegítjük:

- önálló döntési képességeik fejlődését
- kellő szabadságot kapnak a gyermekek, így a pedagógusok megfigyelhették tudnak-e ezzel élni. Ha a gyermek tud élni saját szabadságával, megtapasztalhatja saját kompetenciáit, ezáltal kifejlődik önbizalma.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, az önálló tapasztalatszerzéshez, és egyéb tevékenységekhez, az életkornak, és az egyéni képességeknek megfelelően, mint pl.: mozgásos játékhöz, gyakorló játékhöz, szimbolikus és- szerepjátékhöz, a gyakorló játékhöz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz./3.8/

Az óvónő megfigyeléseiben rögzíti, hogy mely játékfajtákat játszották, mennyi ideig, melyik milyen előzményre épült. Tudatos felkészülés, tudatos jelenlét a pedagógus részéről.

A gyermek részéről viszont örömteli, hosszantartó, élmények eljátszását lehetővé tevő, szimbolikus megjelenítések lehetőségét hordozó nap, a szabad próbálkozások napja.

Megfigyeléseinket egységes dokumentum alapján rögzítjük a csoportnaplóban. Tapasztalatainkat megbeszéljük a nevelőtestülettel, ennek eredményeként az éves munkaterv alapján döntjük el, hogy a szabadidős tevékenységek mely formáját valósítjuk meg. Ilyen forma lehet az átjárhatóság a csoportok között.

Alkalmoszerű óvodai ünnepeink, hagyományaink, rendhagyó óvodai programjaink, a szabadidős tevékenység részét képezik. Ide tartoznak az óvodai és városi szinten megrendezhető ünnepek, hagyományok, jeles napok, melyeken a családok is részt vehetnek.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenység megszervezésében:

- A szabadidős tevékenység során ismerje meg a gyermekek, képességeit egyéni érdeklődését, kedvenc időtöltését
- Tegye lehetővé, hogy alkalmanként a családok is részt vehessenek a gyermekek szabadidős tevékenységében.
- A szabadjáték megfigyelési tapasztalatait rögzítse.
- Biztosítson elegendő időt, helyet, nyugodt légkört, és eszközöket a szabadjátékhoz a csoportszobában és az udvaron.
- „Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás, és tevékenységi teret a gyerekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek, alkotta eszközökkel, segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.” (TVKP 87. oldal)
- Pihenőidőben és a délutáni szabad tevékenységben keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE A SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG TERÜLETÉN:

- A döntési helyzetekben saját igényeit felmérve dönt.
- A gyermek, baráti kapcsolatokat alakít ki.
- Fejlődik önállósága, kezdeményező kompetenciája, kreativitása, döntési képessége
- Bátran él a választás lehetőségeivel, saját képességeinek figyelembevételével.
- Biztonsággal igazodik el az óvoda szűkebb, tágabb környezetében.
- Figyelmes, nyugodt, kitartó legyen magatartása tevékenységek közben.

3.2. A FEJLESZTÉS KERETEI

3.2.1. Komplex foglalkozások rendszere

3.2.1.1. *Anyanyelv*

Az anyanyelvi nevelés legfontosabb színtere a család. Fontos, hogy az óvónő ismerje meg a család szociokulturális háttérét, amely jelentősen befolyásolja az óvodába érkező gyermekek kommunikációs készségét, képességét. Az anyanyelv használata az óvodai nevelés egész folyamatának szerves része. *Az anyanyelvi nevelésben az óvodapedagógus jelentősége kiemelkedő. Példaértékű beszéde mintát ad a gyermekek számára, amely az óvodáskorú gyermekek személyiségfejlődését segíti elő, fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó./1.14/* Óvodai nevelésünk fontos feladata az életkori beszédhibák felismerése, korrekciója, az élettani beszédhibák javítása szakemberrel, logopédussal való együttműködés alapján.

Ha lemaradást tapasztalunk, gondot fordítunk az egyéni fejlesztésre. Belső használatra elkészített anyanyelvi játékgyűjteményünket beépítjük a fejlesztő munkánkba. Az anyanyelvi játékok felhasználásának célja, hogy az óvodáskorú gyermekek játékos formában, élményeket szerezve ismerjék meg anyanyelvünket, fejlődjön beszédészlelésük, beszédmegértésük és beszédprodukciónk.

Az óvodapedagógus önállóan dönthet arról mikor, milyen formában, oldja meg az anyanyelvi nevelés feladatait. Felépíthetünk egy-egy foglalkozást is a jól megválasztott, a célnak megfelelő fejlesztő játékokból.

Az anyanyelvi nevelés minden tevékenységet áthatva segíti a gyermekek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását. Hozzájárul ahhoz, hogy kialakuljanak azok a képességek, amelyek szükségesek az iskola megkezdéséhez.

Az óvodapedagógusok és a gyermekek környezetében élő felnőttek felelőssége az, hogy a gyermekek óvodáskorba érezzék meg a magyar nyelv szépségeit.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelésben:

„ – Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.

- *A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.*
- *Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.*
- *Képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni./5.5/*
- *A gyermek szókincsének folyamatos bővítése.*

- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.” (TVKP 99. oldal)
- Játékidőben és egyéb szabadidős tevékenység közben is figyeljen a kommunikációs helyzetekre.
- A beszédhibák felmérése megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén logopédus segítségének igénybe vétele.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE AZ ANYANYELVI NEVELÉS TERÜLETÉN:

- Rendelkeznek gazdag, árnyalt szókinccsel, amely elősegíti a környezetben való tájékozódásukat, és lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- Nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Aktívvá válik relációs szókincsük.
- A beszédmegértés, beszédhallás önmagához képest fejlődjön.
- Sokat és nagykedvvel beszélnek, bátran kérdeznek.
- Beszédüket gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Ismerik a szavak jelentését /legyen a szavak mögött „kép”/ képolvasáskor az összefüggéseket ismerjék fel.

3.2.1.2. A külső világ tevékeny megismerése

„A tevékenységközpontú program... a világot, a gyermeket körülvevő környezetet, a tevékenységeken keresztül próbálja megismerhetővé tenni.” (TKVP 105. oldal)

Matematikai tapasztalatszerzés:

„A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése a külső világ felfedezésével párhuzamosan zajlik, még hozzá aktív formában, hiszen érzékelve, cselekedve, megfigyelve, észlelve, emlékezve, elképzelve, gondolkodva sajátít el, ismer meg és fedez fel dolgokat a kisgyermek” (TVKP 100. oldal)

Az óvodai élet összes tevékenységformája magában hordozza a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségeit.

A természeti - emberi környezet megismerése közben alakul és tudatosul a matematikai tapasztalatszerzés, mivel a természetes környezetben találkozik a gyermek a mennyiségi, formai, térbeli, nagyságbeli viszonyokkal.

Az óvodába kerülő gyermek már rendelkezik bizonyos tapasztalatokkal. Építünk ezekre a korai tapasztalatokra, és olyan módszereket választunk, amelyek biztosítják a fejlődést.

Óvodánkban a matematikai tapasztalatszerzés alapja a tevékenység. A tevékenység végzése közben alakulnak ki azok a lehetőségek, amelyek magukban hordozzák a matematikai tapasztalatok szerzését. A gyermek cselekvés, önálló tevékenység közben tanul meg látni, figyelni, feladatokat megoldani, gondolkodni. A képességfejlesztés így szinte észrevétlenül megvalósítható.

A komplex foglalkozások közben lehetőség van az így megszerzett tapasztalatok rendszerezésére, bővítésére, mélyítésére, rögzítésére. A gyermekek fokozatosan jutnak el arra a szintre, hogy egyre gyakrabban igényeljük és képesek is a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések felismerésére. 5-6-7 éves korban pedig már szükséges a tapasztalatok összegyűjtése, rendszerezése, következtetések levonása.

Az ismeretszerzést tegyük olyanná, hogy a gyermek a játék érdekességével, örömeivel élje át, mivel a lényeg a felfedezés, kutatás, problémamegoldás. A gyermek fejlettségéhez mért érdekes feladat, problémahelyzet felkelti az érdeklődését, mozgósítja találékonyságát és a megoldása, erőfeszítést igényel. Közben fejlődik logikus gondolkodása, problémafelismerő, megoldó képessége. Kapjon nagy szerepet a feladatokban az önálló problémakeresés és megoldás, ami elsősorban a játékos feladatok cselekvésben történő megoldását jelenti. Az érdeklődésre, az érzelmekre alapozott matematikai nevelés csakis játékos jellegű legyen.

Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére épülő fejlesztést, a differenciálást.

Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett tapasztalatokkal, benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel a foglalkozáson azt az óvodapedagógus dönti el.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

- A komplex foglalkozások közben vagy a kötetlen kezdeményezéseknél az óvodapedagógus ismerje fel és használja ki a gyermekek ötleteit, igényeit, aktuális élményeit. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítsa meg.
- *Minél több alkalmat adjon a gyermekeknek arra, hogy tevékenység közben a problémát maguk lássák meg, maguk próbálják megoldani. Ezáltal is fejlessze a gyermek logikus gondolkodását, problémafelismerő, megoldó képességét feladatra irányuló önállóságát./1.2/*
- Az óvodai élet során adódó szituációkban ismerje fel és használja ki a matematikai tapasztalatszerzésre adódó lehetőségeket.
- Ismerje a csoport és ezen belül az egyes gyerekek fejlettségét, és szükség szerint foglalkozzon a fejlesztésükkel.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE A MATEMATIKAI NEVELÉS TERÜLETÉN:

- Szívesen vesznek részt matematikai jellegű tevékenységekben
- összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek tárgyakat, halmazokat tulajdonságok szerint,
- hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni,
- tudnak rendezni, bontani és több, kevesebb, ugyanannyit létrehozni,
- tudnak számlálni tárgyakat legalább 10-ig, tízes számkörben mennyiségeket létrehozni, sorszámneveket használják,
- el tudnak számolni 20-ig,
- tudnak azonosítani egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat,
- képesek geometriai tulajdonságok szerint síkbeli alakzatokat csoportosítani,
- képesek az irányokat és a relációkat megkülönböztetni,
- felfedezik a részek összefüggéseit, kapcsolódásait, oksági összefüggéseit,
- matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon tudják kifejezni.

Külső világ tevékeny megismerése:

természet – társadalom – ember

Környezeti nevelési elvek

A környezet szeretetére és védelmére nevelésnél a gyermeki kíváncsiságra, érzékelésre, a gyermeki érzelmekre alapozva a gyermeket a környezet szeretetére, a környezetükkel való együttélésre kívánjuk nevelni.

Az évszakok változásai lehetőséget biztosítanak arra, hogy rácsodálkozzanak, megfigyeljenek, tapasztalatokat gyűjtsenek a közvetlen természetben. A gyermekeknek ez jelentsen örömet és élményt.

A természeti és a társadalmi környezet felfedezése, megismerése

A természeti környezettel kapcsolatosan a legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy megismertessük a gyermeket annak értékeivel, szépségeivel, védelmével.

A természetben végbe menő folyamatok megfigyelése közben a gyermekek ismerjék és értsék meg a világot, azt, hogy mennyire összefügg minden egymással. Ezekben a változásokban az embernek meghatározó szerepe van.

A társadalmi környezetben való eligazodás érdekében az óvónők a fokozatosság elvét alkalmazzák úgy, hogy a gyermek előbb a szűkebb környezetével, később pedig tágabb környezetével ismerkedjen és tájékozódjon benne.

Közben a mindennapi életben szükséges érintkezési szokásokat, szabályokat megismerik és elsajátítják. Ebben a folyamatban alakul és fejlődik az együttműködési kompetenciájuk.

Az elfogadó, toleráns környezet természetes módon befolyásolja a gyermek érzelmeit arra, hogy képes legyen elfogadni másokat.

Születéstől – felnőttkorig

A gyermek meglévő élményeinek, tapasztalatainak újrájátszása közben nemcsak a feszültségek oldódnak, hanem ezek elősegítik a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

Magában foglalja mind azt a tevékenységet, ami a gyermeknek segítséget nyújt ahhoz, hogy megismerje és gyakorolhassa a környezetében meglévő szabályokat.

A nap bármely időszakában megvalósítható feladatok, amelyek a szokások elsajátítását, majd a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák, kialakulását segítik.

A gyermek ismerkedhet:

- a) Az óvoda épületén belül:
- társakkal
 - felnőttekkel
 - csoportszobával, kiszolgáló helyiségekkel

- b) Az óvoda területén:
- újabb társakkal
 - más felnőttekkel
 - az óvoda udvarral

A séták kirándulások arra is alkalmasak, hogy tágabb környezetüket megismerhessék, ismereteket szerezhessenek.

Lehetőségek településünkön:

- családokhoz történő séták
- Helytörténeti Múzeum látogatása
- Városi Mozi látogatás
- könyvtárlátogatás
- természetvédelmi területek
- vasútállomás, piac, pékség stb...

A megismerés lehetőségei településünkön kívül:

- állatkert, vadspark
- botanikus kert
- múzeumok
- színház
- távolabbi környezetünk természeti kincsei, stb...

A környezetéből szerzett ismeretek hozzájárulnak a gyermek:

- biztonságérzetének erősítéséhez
- természeti, társadalmi környezetéhez való pozitív viszony alakulásához.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységformák megszervezésében:

- „Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából.
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez...

- Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert, gyógynövénykert működjenek, ha lehetőségünk adott, próbálkozzunk kisállatok tartásával is. (TVKP 110. oldal)
- Alakítsa ki a gyermekben a környezethez való pozitív viszonyt.
- Fordítson különös gondot a csoportjában a környezet védelmének nevelésére, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására (szelektív hulladékfeldolgozás, energiatakarékosság, természetvédelem stb...)
- Aktív részvétel a természet megóvása érdekében szervezett országos programokon, pályázatokon.
- A természeti környezet bemutatására bátran használja az IKT adta lehetőségeket.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE TERÜLETÉN:

- Ismerik teljes nevüket, lakásuk címét, szüleik neveit.
- Felismerik a testrészeket, érzékszerveket és azok funkcióját.
- felsorolják az évszakokat, felidéznek legszembetűnőbb jegyeit.
- Felismerik a napszakokat, a tegnap, holnap fogalmát, a hét napjainak elnevezését.
- Tisztában vannak az élő- élettelen fogalmak tartalmával.
- Tisztában vannak a növény szó jelentésével (fa, virág, bokor, fű, zöldségfélék, gyümölcsök stb...).
- Ismerik a növények fejlődését és értik az időjárással való kapcsolatát.
- Tisztában vannak az állat szó jelentésével és tudják csoportosítani közöttük.
- Ismerik a gyalogos közlekedés szabályait.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, tudják azokat csoportosítani.
- Ismerik a színeket és a színárnyalatokat.
- Egyre pontosabbá válnak ismereteik a környező világról, alakuljon ki pozitív attitűd a környezetükhöz.
- Tisztában vannak a környezetvédelem alapvető fogalmaival, igyekezzen betartani az elvárható viselkedést tágabb és szűkebb környezetében.

3.2.1.3. Művészeti tevékenységek

„A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebben a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát nem csupán egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyerekekkel, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt nem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában.”(TVKP 112)

Sokféle művészetet hozunk közel a gyerekekhez, kihasználva a településünk adta lehetőségeket. Bekapcsolódunk helyi kiállítások megszervezésébe, kulturális programokba.

Verselés, mesélés

Minden nap megjelenik óvodai életünkben a verselés, mesélés.

A verselés, mesélés, dramatizálás, bábozás a szóbeliség kitüntetett alkalmi. Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok a mese és a vers. Az óvodai mese és versmondás élmény a kisgyerek számára, melynek lényege spontán és játékos jellegében van. A vers és a mese, szórakozás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. A legszorosabban összefonódik a zenével, mozgásos játékokkal. Az irodalmi tevékenységben sok-sok mintára van szükség. Jól összeválogatott, változatos műfajú irodalmi neveléssel segíthetjük a gyermek etikai értékrendjének alakulását, mely az erkölcsi nevelés legfontosabb eszköze. A bábozás és dramatizálás esztétikai élményből fakadó tevékenységek, kifejezési eszközei a mozgás, a látvány és az irodalmi szöveg. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. Jó lehetőséget biztosít a gyermek megismerésére, megfigyelésére.

„Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.” OAP

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A kisebbek versanyaga népi mondókákból, rigmusokból, legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből álljon. Olyan mesékből melyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus, ismétlődések jellemzik. A későbbiekben már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások. Helyet kaphatnak a magyar

klasszikusok és a magyar írók modern meséi is. Szerepeljenek népi mondókák, névcsúfolók, dúdolók, halandzsa szövegű kiolvasók, humoros versek, klasszikusok és a magyar költők versei. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át beépülhetnek a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A vers anyag gazdagodhat közmondásokkal, szólásokkal, népi mondásokkal, találós kérdésekkel.

- A 3-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok). Fokozatosan alakítsuk ki az igényt a gyermekben a mese figyelmes végighallgatására, majd a mese többszöri meghallgatása után annak dramatikus feldolgozására.
- Közvetett és közvetlen felkészülés. A megfelelő alkalmak felismeréséhez és megragadásához álljon készenlétben, ismerjen nagyon sok mesét, mondókát.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése. A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese- vers, bábozás, dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátíthatják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást, és a nyelvtanilag helyes beszédet. Sok új fogalmat ismerhetnek meg, kibontakoztathatják szabadon önkifejezésüket.
- Az óvónő biztosítson időt, lehetőséget és megfelelő mennyiségű eszközt a spontán kialakuló bábjátékhoz és dramatizáláshoz.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában az érzelmi- és értelmi intelligencia alakításának, az esztétikai ízlés formálásának ,alapvető eleme az éneklés, zenélés, a zenei képesség fejlesztő játékok és a gyermektánc.

Az óvodai zenei nevelés kiterjed a környezet hangjainak megfigyelésére, az ölbeli játékokra, a népi-és a zenei képességfejlesztő játékokra, a gyermektáncra. Ezek a tevékenységek örömet nyújtanak a gyerekeknek, miközben felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, átélhetik a közös éneklés örömét.

A hagyományok továbbadását, a nemzeti összetartozás érzésének alakítását segíti a népdalok éneklése, hallgatása, a népi gyermekjátékok felelevenítése, megtanítása.

A sokszínű, változatos zenei tevékenységek megalapozzák a zenei anyanyelv kialakítását. A zenei képességfejlesztésben és a zenei kreativitás alakításában fontos szerep jut a népi énekes játékoknak, és az igényes kortárs művészeti alkotásoknak.

„Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.” (OAP)

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerek képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Zenehallgatással esztétikai élmény nyújtása.
- A mindennapi mozgás gazdagítása a magyar néptánc mozdulataival, népi gyermekjátékokkal.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek

A vizuális tevékenységek feladatait a nevelési folyamat komplexitásához tervezzük. Teret, változatos eszközöket biztosítunk. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezek a tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Alapvető eszközök hozzáférését tegye lehetővé a szabad játéktevékenységben is. Törekedjen azok biztonságos, egészség megóvó elhelyezésére, használatára.

- Tudatosan irányított, mikro csoportos, kötetlen formájú és kooperatív, együttműködést fejlesztő tevékenységeket is szervezzen. Az egyéni segítség nyújtás érdekében egyszerre legfeljebb 6-8 gyermek vegyen részt.
- A 3- 6- 7 éves korban tervezhető alkotó- alakítható tevékenység differenciáltan szervezze meg.
- Az óvodapedagógus a 3- 4 éveseknek tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáit és eszközeit, tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedjenek meg azokkal. A szándéktalan firka és a látszólag szándékos formafirka alatti időszakban a rajzolás megfelelő eszköze a vastag ceruza, a vastag zsírkréta, festék.
- Az 5-6-7 éves gyermekek képalakítása során minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és eszközöket (viaszkarc, batik, lenyomat stb.)
- Nyújtson lehetőséget a tevékenységek végzése közben is beszélgetésre, a tapasztalatok megosztására. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejlessze a spontán beszéd formáit: megszólítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, szókincs bővítése, formák, színek az ábrázoló tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok megnevezése, stb.
- Biztosítson sokféle lehetőséget a gyermekek élményeinek, fantáziájának, megfigyelésének képi és térbeli megjelenítéséhez, kreativitásuk fejlesztéséhez.
- Biztosítson megfelelő időt, helyet, és törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok, eszközök alkalmazására. Pl.: puha hegyű ceruzák, balkezes gyerekeknek balkezes olló
- Alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, ösztönözze a gyermeki ábrázolást, valamint törekedjen a belső képek gazdagítására a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel is.
- Semmilyen javaslatot ne utasítson el. A gyermek alkotásait értéként kezelje. Szorgalmazza, hogy a gyermek otthon is folytasson ábrázoló tevékenységet.
- Gyakran dicsérjen, differenciáltan értékeljen, vegye figyelembe az egyes gyerekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmazzon. Gyűjtse és elemezze a gyermekek munkáit. Ezzel segítse a fejlődés folyamatát.
- Ismertesse meg a gyermeket műalkotásokkal (festmény, szobor, épület), természetes anyagokkal, valamint különböző magyar népi kismesterségek tevékenységeivel (agyagozás, szövés-fonás stb.), ezzel is erősítve a szülőföldhöz való kötődést. Ismertesse

meg más kultúrából érkező gyermek, más népek, népcsoportok vizuális kultúrájával is a gyermekeket.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE A MŰVÉSZETI NEVELÉS TERÜLETÉN:

Verselés, mesélés:

- Megfigyelő kompetenciájuk és szövegviszaadásuk megbízható, pontos, tudnak felidézni 10-12 sorból álló rövid szöveget,
- vigyáznak a könyvekre, a könyveket önállóan, szívesen nézegetik,
- szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat, törekednek a versek pontos visszaadására,
- érdeklődnek, és szívesen hallgassanak mesét,
- Képesek kifejezni a mese cselekményét, az általuk improvizált történeteket mozgással, játékkal,
- érdeklődnek a dramatizálás, bábozás iránt.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Tudnak felidézni dalokat, mondókákat,
- egyénileg is szívesen énekelnek, mondókáznak, lehetőleg pontos szöveggel,
- kedvük van ritmus, mozgás, dallam rögtönzéséhez,
- a tehetséges gyerekek össze kapcsolják a dalok, mondókák ritmusát az egyenletes lüktetéssel,
- felismerik, megnevezik a magas- mély, halk-hangos, gyors-lassú zenei fogalmakat. Képesek ennek megfelelően énekelni, mondókázni. A dallamvonalat, magas- mély, halk-hangos relációkat térben mutatják.
- képesek a dallambújtatásra,
- Használják és ismerik a dobot, háromszöget, cintányért egyenként is.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- emberábrázolásoknál megjelennek a részformák, részletek /haj, ruha stb./,
- megjelenik az aprólékos munka, a részletes kidolgozás,
- alkalmazzák önállóan a megismert technikákat, örömmel, kitartóan rajzolnak,

- tudnak vágni, hajtogatni, ragasztani,
- kialakul a megfelelő eszközhasználatuk, a kéz finommozgása jól koordinálttá válik,
- gondolataikat, érzelmeiket, tapasztalataikat alkotó módon, kedvvel tudják kifejezni,
- a gyermekek képesek alapvető esztétikai élmények befogadására, értékelésére.
- a színek változatos használatára törekednek
- kitöltik a teret, az arányok a valósághoz közelítsenek
- alakul az egyéni látásmódjuk, a sajátos alkotási forma
- megbecsülik saját és mások munkáját, örülnek az egyéni és a közös kompozícióknak.
- a műalkotásokról meg tudják fogalmazni érzéseiket

3.2.1.4. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, jelentős helyet foglal a tevékenységközpontú óvodai nevelési programunkban.

„A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.” (TVKP 120.)

Tapasztalataink alapján a családok jelentős részét jellemzi, hogy a TV és a számítógép sokszor helyettesíti a gyermek mozgásos játékát, és szabadidejének nagy részét az köti le. Így a gyermekeknek már kiscsoporttól kezdve lehetőséget biztosítunk a sokszínű, örömteli, változatos mozgásos játékokra, játékos mozgásra, ezzel biztosítva a mozgás és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását is. Maximálisan biztosítjuk az óvodai nevelés minden napján a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket, melyet kiegészítünk a tudatos irányított mozgásfejlesztéssel az egyéni képesség, szükségletek figyelembevételével. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet tevékenységeibe. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. A szabadlevegőn való tartózkodást minél hosszabb ideig biztosítjuk. A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a mozgás és a pihenés egyensúlyának biztosításával elkerüljük az egyoldalú terhelést. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos játékok és feladatok biztosítják a pszichomotoros képességek, a finommotoros mozgáskészségek, a mozgáskoordináció fejlődését az összerendezett mozgás kialakulását.

A derűs légkörű, játékos, gazdag, kellő intenzitású mindennapos, illetve heti egy hosszabb terjedelmű szervezett, irányított kötött foglalkozás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem a gyermeki személyiség komplex fejlesztését is.

Az óvodapedagógus dönti el, milyen tartalommal tölti meg a gyermekek mozgásfejlesztését.

Objektív és szubjektív feltételek biztosítják a maximális fejlesztést.

Objektív feltételek:

- 50 nm-es tornaterem biztosított a mozgásfejlesztés megvalósítására.
- Megfelelő, balesetmentes hely biztosítása a szabadban és az épületen belül.
- Fűves, sík, dombos terület az udvaron.
- Szabványnak megfelelő mászóakák, csúszdák, kötélmászó, rugó hinta, gyűrű az egyensúly, erő, ügyesség, bátorság növeléséhez.
- Hosszabb túrák, kirándulások szervezése a teherbíró képesség növelésére.
- A gyermekek és számunkra kényelmes, megfelelő öltözet.
- A mozgásfejlesztést segítő szerek, tornaeszközök, képességfejlesztő játékok, kéziszerkesztés biztosítása.

Szubjektív feltételek:

Személyiségünk, a mozgáshoz való viszonyunk nagymértékben meghatározza a csoportban folyó mindennapi mozgás, és szabad levegőn való tartózkodás eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermeket. Építünk utánzási hajlamukra, így segítjük a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszony kialakulását. Az együttesen végzett mozgás, abban az esetben járul hozzá az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ha megfelelő öltözékbe öltözött a pedagógus. Minden megnyilvánulásunkban tükröződjön az, hogy szívesen mozgunk együtt a gyermekekkel és örülünk a gyermekek mozgásában elért sikereinek.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- a rendszeres testmozgáshoz való igény és pozitív viszony kialakítása
- a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése
- motoros képességek fejlesztése
- a vázizomzat erősítése

- a helyes testtartás kialakítása
- a mozgás és a játéki igény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése
- az egészség megóvása, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartása

Óvodapedagógus feladatai a mozgás megszervezésében:

- Mindennap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra
- Biztosítsa a gyermekek irányított és szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Változatos eszközök, testnevelési játékok és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermek számára.
- Változatos eszközök, testnevelési játékok, kooperációt erősítő játékok és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermek számára.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE MOZGÁSTERÜLETÉN:

- mozgáskedvük, mozgási igényük, életvitelük részévé válik,
- nagymozgásuk összerendezetté válik,
- örömmel, szívesen vállalkoznak olyan feladatra, amely erőfeszítést, odafigyelést igényel,
- értik és végrehajtják az egyszerűbb vezényszavakat,
- önmagukhoz képest fejlődik mozgástempójuk (gyorsaság, fizikai erőnlét, állóképesség),
- kialakul: téri tájékozódó képességük, reakciókészségük, egyensúlyérzékük, ritmusérzékük, testsémájuk, oldaliságuk, mozgáskoordinációjuk, önfegyelmező egészségversenyszellemük.

3.3. A NEVELÉS TERVEZÉSE, IDŐKERETEI, A CSOPORTNAPLÓ, A „GYERMEK FEJLŐDÉSÉT NYOMONKÖVETŐ DOKUMENTÁCIÓ” VEZETÉSÉNEK SZEMPONTJAI

3.3.1 A pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése

Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes ismereteit, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezeti lehetőségeket, korlátokat. /2.2/Tudatosan tervezi a tevékenység céljának megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési feladatokat. /2.3/

Módszertani megoldásait változatosan, az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza./2.4/A gyermeki tevékenységeket, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel. /2.5/A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt. /2.6/

Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására (vázlatírás alkalmával meg is jeleníti)/2.7/Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében folyamatosan felülvizsgálja./2.8/

Pedagógiai célja a pedagógusnak összhangban állnak az OAP- al, és a PP célrendszerével./2.9/

Célszerűen használja az óvodában alkalmazható digitális eszközöket. /2.10/

Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését. /2.11/ Alkalmazza a differenciálást (az egyes tevékenységek heti terveiben jeleníti meg, ha a pedagógus szükségesnek látja a pedagógiai feladatainak megvalósításához. /2.12/

3.3.2. Csoportnapló vezetésének szempontjai

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 91§ rendelkezik azokról a bejegyzésekről, melyeknek kötelezően meg kell jelenni a csoportnaplóban.

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb időszakokra (éves munkaterv), rövidebb időszakokra, tanulási egységekre tagolva (szándékterv, tematikus terv), és tevékenységekre bontva (heti terv) tervezi, és valósítja meg. A tematikus tervnek tartalmazni kell a cél és feladatrendszer, valamint a módszereket./2.1/

Az éves munkaterv, és a tematikus tervek a csoportnapló összefűzött részéhez tartoznak. A cél és feladatrendszer ismeretében az óvodapedagógus dönt arról, hogy a tematikus tervben mennyi hétre tervez.

A csoportnaplóban a nevelés tervezését a „Tevékenységek a 4-es feladatrendszer alapján” rögzítjük a tevékenységeket, a tevékenységekkel összefüggő (képességfejlesztési, képesség felhasználási, pedagógiai) feladatokat.

Magát a 4-es feladatrendszert, mint komplex egységet értelmezzük a gyakorlatban, hiszen az óvodai élethelyzeteket, élményeket is komplexen kezeljük. A tervezés tudatossága ugyanakkor megkívánja, hogy az óvodapedagógus az egyes elemek hangsúlyosságát egy-egy tevékenység, helyzet értelmezésekor ismerje.

A Tanulás részben fogalmazzuk meg az adott időszak témakörét, a cél és feladat ismeretében a fejlesztést és a differenciálást konkrét formában, egy hetes periódusban megtervezük. Ezzel lehetőségünk nyílik a gyermek spontán ötleteinek, tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására.

Ezt a csoportnaplóban hetente, „A tervezésbe bevont gyermeki ismeretek, tapasztalatok és ötletek: spontán megvalósuló foglalkozások” című fejezetben rögzítjük.

„Az óvodapedagógus feljegyzései, reflexiói a foglalkozásokról, a csoportról, az egyes gyerekekről”- oszlopba a heti összegzés kerül, de reflektálhat az óvodapedagógus egy-egy azon a héten történt különös eseményt is.

„Ünnepek, megemlékezések, tervezett programok” fejezetnél az óvoda hagyományos ünnepeinek, a csoport ünnepeinek időpontját, illetve az éves munkatervben rögzített, előre tervezett programokat, és a szervezési feladatokat rögzítjük.

„Nevelés-tanulás feladatai a Pedagógiai Program 2.4. és 3.1. pontjai alapján”, valamint a „Nevelés-tanulás értékelése a Pedagógiai Program 2.4. és 3.1. pontjai pontja alapján” fejezetbe évente két alkalommal rögzítik a feladatokat, és a feladatok utáni értékelést.

Mely a következő:

- 2.4. Feladatok
 - 2.4.1. Egészséges életmód alakítása,
 - 2.4.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés,
 - 2.4.3. Anyanyelvi,-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- 3.1. A fejlesztés tartalma
 - 3.1.1. Játék és tanulási tevékenység
 - 3.1.2. Társas és közösségi tevékenység
 - 3.1.3. Értékteremtő munkatevékenység

A „Feljegyzések, bejegyzések a csoportról” részben rögzítjük a szabad játék és szabadidős tevékenység megfigyeléseit.

Az „Egyéni fejlesztő programok” címszó alatt azokról a gyerekekről írunk, akiknél valamilyen területen önmagukhoz, vagy életkorukhoz képest lemaradást vagy kiugró teljesítményt észlelünk megfigyeléseink, tapasztalataink, méréseink alapján.

Mi nem fejlesztő programot írunk, hanem megjelöljük a fejlesztendő területeket. Megtörténik a játékok, eszközök, tevékenységek kidolgozása, amely segíti a gyermek csoporton belüli fejlesztését./1.10/

„Mérési eredmények összegzése” címszó alatt az 'anamnézis' és a 'gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció' konkrét időpontjait, és a mérésbe bevont gyermekek számát rögzítjük.

„Vezetői bejegyzések...” címszó alatt a vezetői csoportnapló ellenőrzések, látogatások időpontjai, megjegyzései szerepelnek, az éves munkaterv és az éves önértékelési terv alapján.

3.3.2.1. Hetirend

A műveltség tartalmak közül hetente legalább egyszer meg kell jelennie a matematikai tapasztalatszerzésnek, külső világ tevékeny megismerésének, és a művészeti tevékenységeknek. Naponta jelenik meg a mozgás, mondókázás és a verselés, mesélés.

3.3.2.2. A heti ütemterv készítésének elvei

A PP. 2. sz. függeléke a „Témakörök, a tevékenységek anyagai melyeken belül valósul meg a komplex foglalkozások rendszere”, melynek elemei a heti ütemtervben a tanév során meg kell, hogy jelenjenek.

A heti ütemterv tükrözze vissza a tevékenységek tartalmi és szervezeti koncentrációját, a tevékenységek közötti megfelelő arányt. Jelenjenek meg a tervekben a munkaközösség azon programjai is melyeket az adott évben a gyermekek számára szerveztek.

A heti ütemterv a kötött, kötetlen, szabadon választott tevékenységek, programok folyamatos, rugalmas rendszere, melyet az óvodapedagógus készít el.

Az ünnepek, ünnepségek, hagyományok beépülnek az ütemtervbe.

A heti ütemterv keretein belül valósul meg az éves munkaterv és a tematikus terv. Ebben a módosítás változtatás lehetősége adott az óvodapedagógus számára.

A nap folyamán az óvodai élet egészén belül az anyanyelvi - kommunikációs nevelésre hangsúlyt kell fektetni.

3.3.2.3. Napirend

A napirend a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat.

A nyugodt napirendre, a derűs légkörre, a gyermeki erős és nem kiszámítható érzelmi reakciók miatt különösen szükség van.

Lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, az óvodások szokásrendszerének kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását és rugalmasan beilleszthetők a gyermek gondozásával kapcsolatos teendők.

A szokásrendszer kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanságát.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék kapja, rugalmassága pedig lehetővé teszi, hogy az egyes tevékenységekre fordítható idő annyi legyen, amit az adott tevékenység megkíván.

A szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntésével is szükséges a szabad levegőn való tartózkodás, csupán annak időtartalmát csökkentjük.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. Rugalmassága nem jelenthet tervszerűtlenséget, kapkodást, kiszámíthatatlanságot. A napirendben a rugalmasságot értelmezzük a tevékenységek időpontjára és az időtartamra is (körülmények, az évszakok, a váratlan események, a gyermekcsoport összetétele, az adott feldolgozandó témakör).

Óvodai napirendünk, óvodánk 11,5 órás óvodai nyitva tartásában

- Játék és szabadidős tevékenység, kezdeményezések, komplex foglalkozások (egy foglalkozás, vagy kezdeményezés időtartama max.:5-35 perc) 6,5 óra
- Étkezés, pihenés 3,5 óra
- Öltözködés, tisztálkodási tevékenység 1,5 óra

„A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.”(TVKP 133)

A tervezésben a fejlesztés tartalmaként megjelenő feladatrendszer elemeinek beépítése mellett figyelembe kell venni a Pedagógiai Program 2. sz. függelékében rögzített témaköröket, tevékenységi anyagokat. E tartalmak az év bármely szakaszában megvalósíthatóak, év végére azonban az összes tartalomnak feldolgozottnak kell lennie

Ezekre a témákra épül a heti terv, a feladatrendszer alapján. Egy-egy témakör megvalósításának időintervallumát befolyásolja: a csoport, életkor szerinti összetétele, a témakör terjedelme, a gyermek érdeklődése.

A tervezésben a kompetencia alapú tanulás óvodai programcsomagjának tartalmi, mint választható témakörök megjelenhetnek. E témakörök tervezését meg kell jeleníteni a csoportnapló heti tervében.

Tartalma szerint annak kell megjelennie, hogy a kompetencia óvodai programcsomag melyik témaköréből, használta fel az óvodapedagógus az adott tevékenységet, módszert, stb...

A szülők számára látható helyen meg kell jelennie a hetirend/napirend, táblázatban elkészített formájának. Erre azért van szükség, hogy a szülők számára is egyértelmű legyen a házirendnek azon eleme, hogy a gyermeket az óvodai élet zavarása nélkül és időben hozza be az óvodába. Valamint az óvodai élet rendszere jól láthatóvá válik számukra, így a különböző fejlesztések, logopédia, stb.. nem kerüli el a figyelmét. Ez az otthoni óvodai élmények felelevenítésében, feldolgozásában is fontos.

3.3.3 A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, vezetése és szempontjai

Az *anamnézis* és a *gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció*, a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát, mely az óvoda kötelező dokumentumai közé tartozik. A *gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció*, a gyermek fejlettségét, fejlesztési feladatokat tartalmazza a 20/2012 (VIII.31) EMMI rendeletben foglaltaknak megfelelően.

A PP 1 függeléke tartalmazza a konkrét mérési dokumentációt:

- a gyermek anamnézisének, amely kiinduló alap a gyermekek megismeréséhez,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt,

Az anamnézist az óvodapedagógusok, az erre kialakított űrlap alapján, az első óvodai évet megkezdő gyermekeknél töltik ki, a szülővel közösen, lehetőség szerint családlátogatás alkalmával.

A *gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció*ban rögzítik az óvodapedagógusok a gyermekek fejlődését, megfigyeléseik, méréseik alapján. A 20/2012. (VIII:31.) EMMI rendelet 63§-a szerint. Folyamatosan, de minimum évente két alkalommal a mérések után tájékoztatják a szülőt a gyermek fejlődéséről. A tájékoztatást a szülő aláírásával hitelesíti.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

A nevelőmunka dokumentálására a tevékenységközpontú program szerzői által kiadott csoportnaplót adaptáltuk.

- Heti nevelési-tanulási terv készítés 3.3.2. pont vonatkozásai alapján
- Hetirend és napirend összeállítása
- A gyermekcsoport életkor szerinti összetétele
- Tanév során tankötelessé váló gyermekek névsora
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- *Mérje fel a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, alkalmazzon hatékony gyermek-megismerési technikákat /1.5/*
- A nevelés-tanulás feladati és értékelésének dokumentálása meghatározott időszakra, évente két alkalommal.

Az óvodapedagógus kötelező dokumentációs feladatait a munkaköri leírása tartalmazza, az ellenőrzéseket és az óvodai dokumentációk eljárásrendjét pedig az SZMSZ szabályozza.

3.4. Ünnepek

Az ünnepek tartalmát a hagyományok adják meg, fényét a műsor, a megemlékezés. A gyermekek műsorral, vagy köszöntővel készülnek a következő ünnepélyekre, melyekre meghívhatóak a szülők és más vendégek is:

- Anyák napja
- Évzáró (ballagás)

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- Mikulás-nap
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Gyermeknap
- Nemzeti Összetartozás napja

Megünneplésüket az éves munkaterv tartalmazza.

A csoporton belül közösen ünneplik a gyerekek névnapjukat és születésnapjukat.

Népi hagyományok ápolása körében megismerkednek a jeles napokhoz kapcsolódó szokásokkal, népi kézműves technikákkal.

Tanulmányi kirándulások, séták, mozi- és színházlátogatás, sportnapok szervezése az adott évi munkatervben kerül rögzítésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mélyítse, gazdagítsa érzelmi életüket az ünnepvárással, az ajándékozással
- Az ünnepre való készülődés kölcsönös örömforrás legyen.
- Az ünnep hangulata esztétikai élmény is adjon.
- A gyermekek szereplési vágyait vegyük figyelembe, valamilyen formában lehetőleg minden gyermek vegyen részt.
- Az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület és a rendkívüliség emelje ki (dekoráció, ünnepi ruha, teremátrendezés).
- A gyermek tanulja meg, hogy nemcsak kapni öröm, hanem adni is.
- Az óvodapedagógusok határozzák meg az ünnep és a műsorok helyét, idejét, megvalósítását csoportjukban.

3.5 A három év alatti gyermekek óvodai gondozása-nevelése

Törvényi háttér: 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről 8§ (1)

A három év alatti gyerekek óvodába fogadásának feltétele a szobatisztaság.

A három év alatti gyermekek nevelésének-gondozásának célja:

- A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.
- A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve.
- Az integráltan gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig, minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

A három év alatti gyermekek nevelésének-gondozásának alapelvei:

- A családi nevelés elsődlegességének tisztelete
- A gyermeki személyiség tiszteletének elve
- A nevelés és gondozás egységének elve
- Az egyéni bánásmód elve
- A biztonság és a stabilitás elve
- Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve
- Az egységes nevelő hatások elve

A három év alatti gyermekek nevelésének-gondozásának feladatai:

A családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

- A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása.
- A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.
- Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás).
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenció és korrekció feladatok ellátása.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- Derűs légkör biztosítása, az óvodába kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában.
- Az óvodapedagógus-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése.
- Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése;

- A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
- Lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.
- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).
- A szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlettörődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése.
- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása; • a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása.
- Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.
- A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

/ Segédanyag: A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja/

4. Partnerkapcsolatok

Közvetlen partnerek: az óvoda működését közvetlenül befolyásolják

- Gyermekek, óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítők
- Család
- Iskola
- Fenntartó Téglás Város Önkormányzata
- Logopédus

Kapcsolatunk egyéb intézményekkel:

- Téglás Város Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Mikrotérségi Bölcsőde
- Téglás Város Önkormányzatának Városi Konyhája
- Gyermekorvos, Védőnők
- Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény
- Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai szakmai Szolgálat és egyéb szakmai szervezetek
- Oktatási Hivatal

Család

„Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését” OAP
A szülő, a család a legfontosabb nevelési partnerünk. A sikeres nevelőmunka alapvető feltétele a kölcsönös felelősségen alapuló, jó együttműködés. Nevelésünk akkor lesz hatékony, ha szülőkkel, családokkal hasonló nevelési elveket vallunk. Tesszük ezt annak érdekében, hogy gyermekeink fejlődése ne akadjon meg. Ebben az együttműködési folyamatban az óvodapedagógus legyen kezdeményező, segítőkész, tartsa szem előtt a gyermek érdekét mindenek felett, ismerje meg a család nevelési elveit, szokásait. Szükséges mindez azért, hogy az óvoda és család együttműködése alkalmazkodjon a kor társadalmi igényéhez. A szülőnek számára többoldalú kapcsolattartást ajánl az óvoda.

A kapcsolattartás formái:

Szülői értekezlet, fogadó óra, nyílt napok, nyitott óvoda, családlátogatás, szülői szervezeti ülések, szülői fórumok, munkadélutánok, óvodai ünnepélyek, közös kirándulások, internetes közös szülői csoportok.

Iskola

Együttműködés a Bárczay Anna Városi Óvoda és a II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola között, melynek célja, a gyerekek, zökkenőmentesebb átmenetét segíteni az óvodai életből az iskola mindennapjaiba.

Hosszú évek óta immár hagyományosnak mondható és folyamatosan megújuló területeken segítjük egymás munkáját a gyerekek érdekében. Már jól bevált és működő területeink:

- Folyamatos kapcsolattartás mind az óvoda és az iskola vezetősége, mind a jelenlegi és jövőbeli 1. osztályos tanító nénik és óvó nénik között.

- Ismerjük egymás intézményeinek pedagógiai programját, hitvallását.
- Minden tanévben, novemberben szeretettel és nagy izgalommal várják a gyerekek (immár iskolások!) és tanítóik az óvó nénik látogatását. Ezeken az óralátogatásokon az óvó nénik leggyakrabban anyanyelv (olvasás, írás) és matematika órák menetébe nyerhetnek betekintést.
- Az első osztályosok egy rendhagyó óvodai nap keretében szeptemberben visszalátogatnak csoportjaikba, élményeket mesélnek, és újra játszanak egy jót a csoportszobában és az udvaron.
- Azok a tanító nénik, akik a következő tanévben várhatóan 1. osztályt fognak tanítani, az óvodai nyílt napokon lehetőségeik szerint végiglátogatják az óvodai csoportokat. Ismerkednek a gyerekekkel játék és egyéb tevékenységek közben is.
- Az óvoda elvégzi a gyermekek mérését, szükség esetén további vizsgálatot javasol, vagy erre épülően elkezd a szükséges fejlesztő programokat.
- Az óvodapedagógusok az általuk elvégzett gyermek mérések és a mindennapi tapasztalataik alapján jelzik (és a betekintést is lehetővé teszik számunkra) az iskola felé, (s így láthatjuk a mérési anyagok alapján is,) kik azok a gyerekek, akiknek a fejlődése, érése eltérő ütemű, s hogy mely alapkészségek fejlesztését kezdték már meg az esélyek növelése céljából, mely gyermekek járnak tehetségműhelyekbe, amelyeknek iskolai folytatását is javasolják. Közös célunk, hogy a gyengébb, fejlesztendő területek az iskolakezdés idejére a lehetőségekhez mérten csökkenjenek, a gyermekek erős oldalai pedig tovább fejlődjenek az iskolába lépéssel egyidejűleg.
- Az iskola minden beíratott gyerek szülői számára közös szülői értekezletet tart, ahol az iskola céljainak, feladatainak megismerése mellett, a szülők találkozhatnak a tanító nénikkel is.
- Májusban az óvodások 1-2 óra erejéig beülnek az iskolapadba, a tanító nénivel átélhetik első tanulási élményeiket (már abban a bontásban, ahogyan szeptemberben az osztályok lesznek)
- Júniusban az osztálytanítók megtartják a „0.” szülői értekezletet (ismerkedés, tájékoztatás, szükséges eszközök)
- Augusztus hónapban az óvó nénik és a leendő első osztályos tanító nénik, az óvoda-iskola átmenettel foglalkozó szakemberek egy délutáni beszélgetésre összegyűlnek, ahol megbeszéljük:
 - az adott tanév óvoda-iskola kapcsolati tapasztalataikat
 - a leendő gyermekekről személyesen beszélget a két pedagógus, erősségek, fejlesztendő területek, kulcs a gyermekhez, mi a legcélravezetőbb módszer a

nevelésében stb.

- Augusztus utolsó hetében az óvodában (már az iskolai osztályoknak megfelelően) „iskolára hangoló”-t tartanak, melyre a tanító néni is ellátogatnak. Az iskolára hangoló egyik napján az „osztályok” ellátogatnak az iskolába, osztálytermeikbe is egy kis ismerkedésre. A hét többi napján kapcsolatépítő, ismerkedő, kommunikációt fejlesztő játékokat játszanak az óvó nénikkel.
- Az iskolai tanévnitó ünnepségen jelen vannak az óvó néni is, a volt óvodások műsorát segítve.
- Az együttműködés személyes kapcsolatokon is alapul az érintettek (igazgatóhelyettes, jelenlegi és jövőbeni 1. osztályos tanítók és a kapcsolattartó kollégánk) arra törekcszenek, hogy a gyerekek, a szülők, az óvó néni és a tanító néni számára sem teher, hanem egy kellemes várakozás legyen az átmeneti időszak.

Fenntartó

A fenntartó Önkormányzat és az óvoda közötti bizalom, a kölcsönös tiszteleten és megbecsülésen alapuló kapcsolat elengedhetetlen a munkánkhoz. Az Önkormányzat, fenntartói feladatait a köznevelési törvény, és végrehajtási rendelete, valamint kormányrendeletek szabályozzák. Az óvoda aktívan közreműködik fenntartójának éves közművelődési programjának megvalósulásában. Ennek megvalósulását a kölcsönös információáramlás biztosítja.

A kapcsolattartás formái:

- Nyílt napok, munkaértekezletek, egymás rendezvényein való részvétel, közreműködés.
- Fenntartói ellenőrzések, látogatások, munkáltatói intézkedések stb..

Kapcsolatunk egyéb intézményekkel

Téglás Város Önkormányzatának Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek életének javítása érdekében rendszeres kapcsolat van a két intézmény között.

Intézményi kapcsolatot a vezetők tartják fenn, a napi munkakapcsolatot gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógusok látják el.

A kapcsolattartás formái: rendezvényeken való részvétel, esetmegbeszélések és személyes találkozások

Gyermekorvos – Védőnők

Az intézményre vonatkozó egészségügyi rendelkezés értelmében 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról a gyermekek egészségének védelme, és fenntartása a kapcsolat alapja.

Városi Könyvtár és közművelődési Intézmény

Az óvodások lehetőség szerint részt vesznek a Városi Könyvtár gyermekeknek rendezett programjain. Az óvodapedagógusok a kínálatból körültekintően, a gyerekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve választanak. A könyvtárlátogatások épüljenek be a folyamatos nevelőmunkába.

Szakmai szervezetek

Az Oktatási Hivatallal való kapcsolat a Pedagógusok előmeneteli rendszer, a tanfelügyelet és az Intézményi Önértékelés miatt rendszeres és elengedhetetlen.

A Pedagógiai Oktatási Központok (POK) az Oktatási Hivatal jogszabályban meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos helyi feladatait (szaktanácsadók bevonásával) látják el.

A gyermekek fejlesztésének segítése és, iskolaérettségének megítélése a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatai alapján is történhet, amennyiben az óvodapedagógus kéri a vizsgálatot.

A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága pedig a Sajátos Nevelési Igény megállapítását végzi. A törvényi rendelkezések szerint erre csak a szakszolgálati javaslat után van mód.

5. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSI SZEMPONTJAI

A PP beválásnak ellenőrzési szempontjait éves lebontásban határozzuk meg. Az egyes évek konkrét ellenőrzési pontjait a mindenkori éves munkaterv belső ellenőrzési terve, illetve ezzel összefüggésben a feladat ellátási terv határozza meg.

Első év	Második év	Harmadik év	Negyedik év
<p>az óvoda mérési rendszerének áttekintése, a módosított 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet alapján</p> <p><i>módszer: logopédus, fejlesztő pedagógusok teamként összeállva vizsgálják meg a mérési rendszerünket, javaslatokat tesznek a változtatásra a nevelőtestület felé</i></p> <p><i>felelős: logopédus</i></p>	<p>2.5. pont</p> <p>Alapelveink, specialitásaink megvalósulása</p> <p>tényleges óvodai gyakorlatunkban</p> <p><i>módszer: a módszertani munkaközösség az elmélet és gyakorlat közötti összefüggésekben vizsgálja a kérdéses területet</i></p> <p><i>felelős: módszertani munkaközösség vezető</i></p>	<p>3.2. pont</p> <p>A fejlesztés kereteiben a komplex foglalkozások rendszere és a konkrét gyakorlati megvalósulások</p> <p><i>módszer: egymás közti hospitálások</i></p> <p><i>felelős: óvodavezető</i></p>	<p>Komplett beválásvizsgálat a PP összes pontjának áttekintése, az előző három év vizsgálatainak figyelembevétele, egységes szerkezetbe illesztés.</p> <p><i>Módszer: elemzés, általánosítás, team munka előre meghatározott szempontokkal, határidőkkel.</i></p> <p><i>Felelős: óvodavezető-helyettes</i></p>

Egyetértési Nyilatkozat

A Bárczay Anna Városi Óvoda Szülői Szervezete képviseletében SZMSZ-e szerinti felhatalmazás alapján aláírással tanúsítom, hogy a magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jog, korlátozás nélkül érvényesült a Bárczay Anna Városi Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakkal kapcsolatban.

A 2016. január 15-ei Szülői Szervezeti ülésén egyetértési véleményét nyilvánítja ki az óvoda felülvizsgált Pedagógiai Programjáról az óvoda Szülői Szervezetének képviselői.

Kelt: Téglás, 2016. február 15.

Horváthné Schleisz Anikó

Szülői Szervezet Elnöke

A Pedagógiai Program időbeli hatálya

A 50-004/2016 (II.09.) határozatszámom elfogadott és jóváhagyott Pedagógiai Program az óvodavezetőjének jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól. Ezzel egy időben hatályát veszti a 4/2013.(IV.10.) határozatszámom elfogadott Pedagógiai Program.

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásoknak megfelelően.

Módosítása: az óvodavezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület és a KT elnök

A kihirdetés napja: 2016. február 16.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és pedagógiai munkát közvetlenül segítőkre.

Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

A szülőkre (azon területeken, ahol érintettek).

A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed:

Az óvoda területére.

Az óvoda által szervezett- a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra.

Legitimációs Záradék 1.

A Pedagógiai Programot egységesen egybeszerkesztette:

Szabó Mónika óvodavezető

2016. január 25.

Az óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogával élve a dokumentumról a nevelőtestületi elfogadás előtt véleményt alkotott:

Az óvoda közalkalmazotti tanácsa

2016. február 08.

Közalkalmazotti Tanács elnöke

Az óvodában működő Szülői Szervezet

2016. február 15.

Szülői Szervezet elnöke

A magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez az egyetértési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és megadta a települési önkormányzat

2016.

Czibere Béla polgármester

Legitimációs Záradék 2

Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot 2016. február 09-én tartott határozatképes rendkívüli nevelőtestületi ülésén át nem ruházható jogkörében 100 %-os igenlő szavazattal 50-004/2016 (II.09.) határozatszámom elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Téglás 2016. február 09.

Szabó Mónika
óvodavezető

Legitimációs Záradék 3.

Az óvoda 50-005/2016 (II.09.) számú határozatával elfogadott pedagógiai programját a nevelőtestület képviselőjében döntési hatáskörében 50-005/2016 (II.09.) számú határozatával jóváhagyta az intézmény vezetője.

Kelt: Téglás, 2016. február 9.

Szabó Mónika
óvodavezető

